

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, Iglyó-utca 9. szám.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Arczulvert igazság.

Soha az igazságot kegyetlenebbül nem verték arczul; soha a becsületet nem tiporták el lelketlenebbül mint tegnap délután a székesfejérvári városházán, hol ez időben a város fegyelmi választmánya ült törvényt (?) Seidel Lajos főkapitány és ifj. Hegyi János fegyelmi ügyeiben.

A szégyen pirja ég nemcsak a mi arczunkon, de a város minden becsületes emberének arczán annak a hírnék hallatára, hogy Seidelt és Hegyit a fegyelmi választmány csak pár száz forintnyi pénzbüntetésre ítélte.

Soha még nem gyaláztak meg szabad királyi várost; soha nem rugdaltak meg törvényt, jogot, igazságot jobban, mint ezzel a határozattal; soha egy város polgárságát sem provokálták kihívóbban, mint a hogyan a fegyelmi választmány határozata provokálja e város lakosságát. Ez a határozat az elkeseredett polgárságnak kaczagva csapja arczába, hogy minden gazsága daczára továbbra is rendőrségének élni kell tőrne ezt a többszörösen megvesztegetett csalót, zsarolót, sikkasztót.

Ne csodálják, ha ezzel az ítélettel odaterelik a város polgárságát, hogy erőszakos cselekedetre ragadtatja magát, mert hiszen a leghiggadtabb embernek is ökölbe szorul a keze és idegeibe székeli magát a rombolás, összetörési vágy, a melylyel megsemmisíteni óhajtja még azt a rozoga épületet is, a hol földél alá jutott az a bizottság, mely ezt a határozatot hozta; a hol szavakban nyert kifejezést a legbotrányosabb határozat, a minővel bizottság, bíróság valaha lealázhatta önmagát, s meggyalázhatta egy város polgárságát.

Mert mi van ebben az ítéletben? Az, hogy ez a piszkos jellemű, önmagát megbecstelenített ember a város rendőrségének élén állhat tovább is. Miért? Talán hogy a gazok czinkostársa legyen benne, vagy talán azért, hogy üldözze irtsa a becsületet?

A határozatot nem indokolták, nem tudjuk melyik e kettő közül az ok, a mely a választmány többségét szavazatában irányította. Akármelyik legyen azonban az ok, a határozot maga szégyen a városra és gyalázat.

Ne feledjék azonban ezek a jó urak, hogy a türelemnek is határa van és a midőn e határt elértük, akkor felemeljük az öklünket és lesújtunk arra, a ki felháborított bennünket.

Sohasem hittük volna, hogy ilyen nyomorult is lehessen az ember; sohasem hittük volna, hogy a törvényt, igazságot, közérdeket ilyen vakmerően lábba! lehesen tiporni!

A kik ezt a gyászos ítéletet meghozták, hogyan gondolták lehetségesnek, hogy Seidel főkapitány és Hegyi nyilvántartó tovább is működjék e város élén? Hát olyan gyávának, olyan nyomorultan kifosztottnak, elnyomottzok tartják ennek a városnak polgárságát, hogy ezeknek az embereknek uralmát, nem! — gazságát, hivatalos protectióval meghosszabbítani remélték? Nem jutott eszükbe mikor az ítéletet meghozták, hogy a mely napon ez a két ember átvessi hivatalát, azon a napon elszakad a türelem fonala, s a megsértett közvéleményből a gyűlölet és elkeseredés rettenetes áradata zudul az egész jogrendszer az elnyomott polgárok ugy vesznek maguknak elégtételt a hogyan tudnak? Nem gondoltak arra, hogy midőn hivatalosan arczul csapják a törvényt és az igazságot, hogy ugyanakkor kihívják maguk ellen a nemezt, a bosszuló nemezt, a mely az ő példájukat követve nemeztárában tapossa el a törvényt?

Honnan merítették a bátorságot arra, hogy sanctionálják a gazságot? Nem vették észre, hogy a midőn szabadalmazták hivatalosan a becsületenséget, hogy akkor elítélik előlük, kikiszöbölök a városháza falai közül a becsületet?

Mintha Dante poklának rettenetes telirátát helyezték volna el e városháza kapuja fölött, a mely lángbetűkkel hirdeti: „Lasciate ogni speranza voi centrate.“

Igen! „Hagyjatok fel minden reménytel, kik ide beléptek“, hagyjatok fel minden reménytel ti becsületes emberek, de örvendjete ti a pokolnak szülőttei zsarolók, sikkasztók, csalók, mert itt a törvény őreiban találjátok legfőbb védőiteket.

De hát kik a védők? Egy öt tagú bizottság, a melynek feje a főispán.

Az első a mi megrémített minden embert, az a kérdés: Hát a főispán is? — A leszurt Caesár fájdalmas felkiáltása ismétlődik: Te is fiam Brutus?

Nem, a főispán nem azonosította magát a felmentő ítéletekkel, sőt hivatalos joga alapján mind a kettőt megselebbezte!

Hát kik azok a gyászvitézek? — Plossék Ferencz a kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Festetich Bennó a grót és tanfelügyelő és Dietrich Szilárd az ügyvédi kamara elnöke.

Mind a három előkelő állású férfi, a kik függetlenek és semmi kényszer nyomása alatt nem állottak. De sőt mind a hárman nagyon jól ismerik a székesfejérvári viszonyokat s a mikről az akták hallgattak, ők azt is tudták. Tudták, meg voltak, meg kellett győződve lenniök, hogy a főkapitány bűnös, a terhére rótt bűnökben. Hiszen ők is tudják, éppen úgy mint mi, hogy Seidel pár héttel ezelőtt czinikusán ezzel védekezett: „Ugyan melyik rendőrfőkapitány nem pumpolja a nyilvánosházak tulajdonosait?“ — Ezek a jó urak hármasában minden privát gazságát ismerték a rendőrfőkapitánynak és azért még is úgy határozta, hogy továbbra is Székesfejérvár rendőrfőkapitánya maradjon. Hát ez nem szégyen, gyalázat?!

Négyen voltak az ítélkezők, de Madaras Lipót, a negyedik ítélkező nem azonosította magát azzal a három urral, a kik szabad iparrá emelték e városban a hivatalos gazságokat. Csoda-e, ha a város kaczag elkeseredésében és azt mondja, hogy ez csak olyan háromfertályos ítélet, a melynek hiányzik a negyedik kereke!

Vannak, a kik összeszagnak és esunya piszkos dolgokat beszélnek e három ur elhatározásának indokál. De hát csodálhatja ezt valaki, mikor olyan hihetetlen az, hogy három uri ember azt állítja, hogy Seidel Lajos főkapitánynak jussa van ahhoz, hogy továbbra is zsarolja a város lakosságát. Hogy a fáma miket híresztel nem a mi dolgunk, de az bizonyos, hogy ez a három ur legalább is tagja a mentő egyesületnek, a melynek jelszava, hogy: „Mindnyájunkat érhet baleset.“

Bizony érhet! Nagyobb baleset nem is érhetett ezt a várost annál, hogy ez a három ur Seidelt továbbra is megakarja tartani. De érte e jeles triumviratust is baleset, mert e város lakossága rövid idő alatt megfogja velük értetni, hogy itt, ez ősi város falai között eljátszották a polgárság becsülését.

Mi nem tulajdonitunk nagy jelentőséget ennek az ítéletnek. A kik meghozták nagyon tévednek abban, hogy segíteni remélték ezáltal a bűnbeesett barátjukon. Nem segítettek rajta. Seidel Lajos ennek a városnak nem lesz s nem lehet főkapitánya. Elvégre minden torumnál hatalmasabb a közvélemény, a polgárság szava. Itt pedig nem fogadjuk be kebelébe a város polgársága soha többé azt az embert, a kit mint romlasztó tárgyat kilökött kebléből. Az erőszakra, erőszakkal fog felelni e város pol-

DOMINO SEC

pezsgő. Versenyez nemcsak az összes hazai, de valamennyi külföldi pezsgő gyártmányával is.

Gyár: VELENCZE (Fejérm.) * Központi iroda: BUDAPEST, Üllői-ut 60.
Székesfejérvárt kapható csakis a legelőkelőbb fűszerkereskedésekben.

Mai lapunk 12 oldal.

gársága, de Seidelnek itt e város rendőrségének élén helye nincs.

Ha kell, népgyűlést fogunk tartani ebben az ügyben, imponzáns népgyűlést, a hol jelen lesz a város minden polgára és százan megyünk a miniszter elé s úgy kérjük, hogy ez embert távolítsa el tőlünk.

És ha ez sikerre nem vezetne, a városház becsületes tisztviselői fogják kirekeszteni kebelükből úgy Seidelt mint Hegyit. E két megbélyegzett emberrel nem szolgálhatnak együtt a becsületes tisztviselők, a kiknek becsületére úgy tapad mérgező égetésével a tegnapi ítélet mint Nessus inge.

És ha a baráti protekció erőszaka még e törekvéseken is győzedelmeskedne, úgy magukkal vessenek számot azok, akik a bekövetkező zavarokat felidéztek, de Székesfejérvári polgársága megfogja mutatni, hogy becsületes magyar vér buzog erejében és az erőszakra erőszakkal fog felelni.

Ezt is vegyék be számításukba a jóbarátok.

Seidel Lajos bünei.

— A fegyelmi-bizottság ülése. —

Ma délelőtt 9 órakor kezdték meg a városházán Seidel Lajos volt főkapitány viselt dolgainak tárgyalását.

A városháza komor falazatu tanácsteremben ült össze a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya, hogy ítéletet mondja a volt főkapitány fölött ki hosszas hivataloskodása alatt a bűnöknek egész sorozatát követte el.

Reggel 9 órakor már együtt voltak a tanácsteremben a fegyelmi választmány tagjai. A fegyelmi választmány elnöke *Fiáth Pál* báró főispán volt, tagjai pedig: *Plossék Ferencz* kir. tanácsos, pénzügyigazgató, *Madaras Lipót* nyug. táblabíró, *Dietrich Szilárd*, gróf *Festetics Banno*, jegyző: *Tóth István* városi főjegyző; póttagok: *Quirini Gusztáv* főmérnök és *Tóth Aladár*.

Az ülés nyilvános, ennek daczára a sajtó képviselőin kívül nincs a nagy közönségből senki jelen, a minék az az oka, hogy nem

voltak tájékozva az iránt, hogy mint hallgató-ság jelen lehetnek az ügy tárgyalásánál.

Fiáth Pál báró főispán pár perczel 9 óra után megnyitja az ülést és jelenti, hogy a mai ülésnek tárgyát *Seidel Lajos* főkapitány és ifj. *Hegy* János rendőrségi nyilvántartó fegyelmi ügyeinek tárgyalása s az elsőfoku fegyelmi határozat meghozatala képezi.

A vizsgálati iratok felolvasására került azután a sor, melyeket *Tóth István* főjegyző és *Kerekes Lajos* aljegyző olvasnak föl.

Elsőnek a polgármester a városi közgyűléshez beterjesztett jelentését olvasták fel, melyben tudatja a város közönségével, hogy *Seidel Lajos* főkapitány ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendelte s őt állástól elmozdította.

Azután a vizsgálatra vonatkozó iratok felolvasására került a sor.

A tóvárosi fricska.

Mindenki előtt ismeretes, hogy a városházi leleplezéseket megelőzőleg a tóvárosi olvasókörben *Tóth Arthur* lapszerkesztő *Seidel Lajos* akkor még főkapitányt többször fölfricskázta, mivel az ittas főkapitány sértegetéseit nem akarta eltűnni. Ez ügyből párba jött, a melyből a felek sértetlenül kerültek ugyan ki, de a megindított vizsgálat erre az afférra is kiterjedt.

Tóth Arthur hallgatták ki legelőször, a ki az ügy előzményeit a következőkép adta elő: Márczius 10-én este a tóvárosi kör helyiségebe ment, ahol már ott volt akkor *Seidel Lajos* főkapitány, aki 6-8 óra között folytonosan kötözködött vele. Eleinte kevésbé élesen, később azonban olyan becsmérlő szavak kíséretében, hogy *Tóth Arthur* kötelességének tartotta figyelmeztetni Seidelt, hogy ha tők részeg, menjen haza.

— Tök-részeg vagyok — válaszolta Seidel, — s ezért nem vágthatlak pofon!

Tóth Arthur kitérődő a részeg ember elől, átment a szomszéd terembe. Seidel azonban még azután is becsmérelte, úgy, hogy az ott lévő barátai közül többen kijöttek *Tóth Arthur*hoz s figyelmeztették, hogy ezt már tovább nem tűrhet. Miután látta, hogy a részeg főkapitány hetvenkedésével szemben valamit tennie kell, na csak a gyávaóság vadjába nem akar keveredni, *Seidel Lajos* főkapitányt háromszor *felricskázta* s azután otthagya a tóvárosi kör helyiségét.

Mányay Mihály megyei arvaszéki ülnököt

is kihallgatták ebben az ügyben, aki a következőket vallotta: Az összetűzés körülményeit ő is úgy adja elő, mint *Tóth Arthur*, de a szóváltásra azt hozza föl, hogy a főkapitány nyilatkozatai nem voltak becsmérlő természetűek. Való az, hogy *Tóth Arthur* azon kérdésére:

— Engem akarsz-e sérteni? — a főkapitány a következő választ adta:

— Igen! — de most olyan állapotban vagyok, hogy ezt nem tehetem.

Beszélt ugyan *Tóth Arthur* családjáról is, azt mondta neki:

— Téged a családod sem fogad be.

E nyilatkozatát azonban úgy értelmezte a főkapitány barátai előtt, hogy a család alatt a függetlenségi pártot értette.

Mányai nyilatkozata szerint a főkapitány viselkedése olyan volt, mint a minő a kapatos emberé szokott lenni.

Seidel Lajos főkapitány az ügyben a következő vallomást tette:

A beteg gazdasági tanácsos helyett a főmérnökkel a szállóba mentem kavicsbánya vizsgálatra. Utközben egy-két ismerős szállótulajdonoshoz térünk be, a hol több pohár bort ittunk meg. Nem lévén a tiszta borhoz szokva éreztem, hogy megártott. Vissza térve, bementem a tóvárosi olvasókörbe, a hol *Tóth Arthur* azzal fogadott:

— Na hiszen neked a legutóbbi közigazgatási ülésen beezetelt a kir. Ügyész!

— Te beszélsz — válaszoltam én — a kit a saját családod sem fogad be.

Ezután következett az inzultus, a melyért én lovagias elégtételt kértem és kaptam.

Igazolásul még azt is mondja a főkapitány, hogy ő *Tóth Arthur*val jó baráti viszonyban volt és e baráti viszony alapján feljegesítettnek tartotta magát arra, hogy *Tóth Arthur*nak a fentebb idézett szavakat válaszolja.

A bérkocsisok ügye.

A bérkocsisok ügyét vitték azután elő. Ebben az ügyben mi már egy ízben felvilágosítottuk a közönséget, hogy *Havranek József* polgármester, mikor már beidézte az iparigazolvány nélküli bérkocsisokat, mielőtt azok kihallgatásához fogott volna, majdnem egy óra hosszat tanácskozott a főkapitánnyal. A tanácskozásnak az lett az eredménye, hogy a főkapitány visszaadta az iparendélyért befizetett díjakat és reá parancsolt valamenny-

Vasárnap délelőtt.

Irta: *Lampérth Géza*.

*Nyugodalom napja virradt a falura,
Kis pihenés, öröm nagy fáradság a bíró —
Méla csend a tájon . . .*

*Azt beszél e csend: ember ma a lelked
Istenedhez szálljon!*

*Néptelen az utca, senki se jár rajta.
A lármázó pásztor jó korán kihajta.*

*Nincs ünnep néki.
Nincs bánata, buja, hogyha volna is, a
Kürtjén kürtölné ki.*

*Csendül a kis templom két kicsiny harangja
Imádságra hívó, szelíd, édes hangja
Oly jól esik nékem:
Mint tikkadt vándornak pálmák halk moraja
Óázos vidéken . . .*

*S a szent falak közé, mely bíztaiva hív el
Követem e hangot, örömele szívvel, —
Jönnek ifjak, vének —
Elnémul a harang . . . sendül az ajhokon
Áhitatos ének . . .*

*Majd az ima hangja, száll reszketve szelylel,
És a buzgó hívek, összekulcsolt kézzel,
Hallgatagon állnak,
Arcaikról a bú borongó fellegi
Lassan tovaszállnak . . .*

*Csüggeteg szívem is új örömrre éled
Hogy hangzik az ige: van egy dicsőbb élet
Van egy igaz Isten! . . .
— Áldott e hely! jertek, kiket száz bí vérez,
Meggyógyultok itten!*

Üti-rajzok Olaszországból.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárazája. —

VI.

Nápoly.

Két ut vezet Rómából Nápolyba. Az egyik, melyet korábbi időkben rendszeren használtak, — *Göethe* is ezen utat választotta, — a régi *Via Appia*, délről *Porto d'Anzio*tól, a tengerparton *Latium*tól *Terracinán* és *Gaetan* keresztül. A másik, a melyet most a vasuti vonal is követ, a régi *Via Latina*. Ezen uton legelőször az *Albana* és *Volszkhegység* magaslatai közt *Veltribe* örünk; azután következnek *Anegni*, a középkorban a pápák időleges lakhelye; később *Cassino*, a híres *Benozés* apátsággal, a *Monte Cassino*val, mely inkább várkastélyhoz, mint kolostorhoz hasonlít és jelenleg igen előkelő körökből származott fiuk részére nevelő intézetnek van berendezve. *Cassinoból* a *Volturno* völgyén déli Olaszország nagy részén utaztunk végig. Itt kezdődnek már *Campania* áldott mezői; még mindig Olaszország legtermékenyebb vidéke, mely évenként az olajfa és szállítottványok termésén kívül még kedvező körülmények közt kétszeres gabonatermést nyújt. A vetések már igen magasan álltak április 18-án a nagy sik-

ságon, köztük hosszú, rendes sorokban a gyönyörű olajfák és egyik fa a másikkal zöld venyigefűzérrel volt összekapcsolva. Igen találon jegyezte meg az egyik fiu, kit a szép táj elragadóan gyönyörkötetett: „Itt úgy néz ki, mintha mindig husvétvasárnap volna.“

A *Volturno* bal partján, a folyó által majdnem körülövezve fekszik *Capua*, hol hajdan *Hannibal* telet a *Cannae* híres csata után. de a mint a történet feljegyzti, el is puhult ő s serege e remek téli szálláson. Most gazdag érsekség van benne és számos templom.

Erre következik *Caserta*, nagyszerű királyi kastélyával és már is feltűnik a távolból a *Vesuv* füstoszlópa, nemsokára az egész hegy-koszoru, a mely alatt a nápolyi öböl terül el.

Nápolyban kellemes meglepetés ért; az állomásnál az ottani kereskedelmi akadémia tanári kara, élén *Rossi Raffael* lovag igazgatóval a legszivesebben fogadott minket és társaskoosikon vezetett szállásunkra, a „Hotel d'Univers“-be, mely Nápoly legelőkelőbb utcájában, a *Via Tolcioban* fekszik.

Már a következő napon, husvét hétfőjén *Capri* szigetére rándultunk. A golfhoz kellett lemennünk, kis csónakok szállítottak a hajóra, mely egészen tömve volt a közönséggel. Kezdetben kellemes volt az utazás a szép kék öbölben, de később számos utasnak meg kellett ismerkednie a tengeri betegség első jeleivel.

De a gyönyörű vidék elfeledteti az apró bajokat. Feledhetetlen az a pillanat, midőn az azurkék tenger partján, ezüstszínű olaj- és fügefák közt feltűnik a híres *Sorrento*, hol *Torquato Tasso* bölcsője állott. A hajó ott sem tud kikötni, ott is csónakokon szállítják ki és be utasokat. A hajóról pompásan lehet áttekinteni

nyire, hogy azt mondják a polgármesternek, hogy még nem fizették be az iparengedélyért járó díjat, a mi pedig a fölül harácsolts többi pénzét illeti azt ne is említsék fel. A polgármester az így előkészített bérkocsioskat, azután olyan jámbor arccal s olyan sima kérdésekkel fogadta, a mely éppen nem volt alkalmas arra, hogy bizalmat ébresszen az illetőkben a vizsgálat komolysága iránt.

Jellemző, hogy ezeknek a polgármesteri kihallgatásoknak nyoma sincs a vizsgálat iratai között — vagy legalább is nem olvastattak fel. Azután felolvasták a következő vallomásokat:

Szűts József. Már 1878. óta üzi a bérkocsi ipart, a mely idő alatt többször változtatta bérkocsijainak számát. Legutóbb 1894-ben két egyfogatú kocsiért kért engedélyt, a melyért egyenként 10 frt díjat 3 frt bélyegköltséget összesen 26 frtot fizetett, de írásbeli engedélyt nem kapott, csak a főkapitány szóbeli engedélye alapján üzte a két kocsi a bérkocsi ipart.

Wolkenstein. 1879. óta üzi a bérkocsi ipart, 1894. évben kért két kocsiira engedélyt, édes atyja erre kiízetett összesen 26 frtot, de az engedélyt nem kapta meg. A főkapitány szóbeli engedélye alapján üzte a bérkocsi ipart.

Szepsi János. 1894. év május óta üzi a bérkocsi ipart, a melyre az engedélyt Seidel Lajos főkapitány szóbelileg megadta azt mondva neki, hogy az írásbeli engedélyt majd később megfogja kapni. Az engedélyt azonban csak most márczius 16-án kapta meg, midőn már a főkapitány ellen a vizsgálatot megindították. Megjegyzi még, hogy midőn 1894-ben az iparengedélyért folyamodott, arra kérte a főkapitányt, hogy az iparengedély a nevével közösen jegyen kiállítva, a miért a főkapitány még külön 10 frtot kért, a mit ő le is fizetett. 1897. márcziusban felhívta a főkapitányt átadott neki 3 frtot, hogy hozson bélyegyet és 10 frtot, hogy adja fessze le a házipénztárba az iparengedélyért. Az a 10 frt azonban, a melyet azért adott, hogy az iparengedély a felesége nevére, is legyen, még ma is a főkapitánynál van, s az iparengedély egyedül az ő nevére áll. — Ebben az ügyben hasonló vallomást tesz Szepsi Jánosné, Horváth Julianna s e vallomásukat részben megerősíti Mészáros Ferenc is.

Osváth Pál. 1892. óta gyakorolja a bérkocsi ipart, de írásbeli engedélye nincs. Ugyanakkor, midőn az engedélyért folyamodott, le-

fizette a 10 frt engedélyért járó díjat s 3 frtot bélyegre. A főkapitány szóbelileg megadta az engedélyt, de írásbeli engedélyért hasztalan fordult gyakraiban a főkapitányhoz, nem kaphatta meg, elutasította mindég azaz: „Most nem érek rá!” Mikor 1897. márczius elején megidézte a polgármester, előzetesen magához hívta a főkapitányt és rábeszélte így: „Kérlek arra, hogy ne jelenjék meg a kihallgatáson. Ugyanakkor azt is ígérte, hogy a 13 frtot vissza fogja neki fizetni, de mind a mai napig nem tette!”

Bakos István 1893. óta gyakorolja a bérkocsi ipart, a mikor az engedélyért járó 10 frtot és a 3 frt bélyegdíjat is lefizette. Az engedélyt azonban ő is 1897. márczius 19-én kapta meg, a mikor már a polgármester ez ügyben kihallgatta.

Márián Péter 1893. május óta gyakorolja, akkor lefizette nemcsak a törvényes díjat, a 13 forintot, hanem Seidelnek adott külön még 30 frtot. Mikor vizsgálat indult meg a főkapitány ellen, ez őt felhívta, visszaadta a 13 frtot, azt mondta, hogy tagadja le, hogy már régebben kiízetette, még pedig azért, hogy úgy tűnjék fel a dolog, mintha nem hevert volna a pénz anynyi éven át a főkapitánynál.

Ganzl Károly 1896. óta gyakorolja a bérkocsi ipart, a mikor a díjat lefizette és szóbeli engedélyt nyert. Írásbeli engedélyt azonban ő is csak most márczius 19-én kapta meg.

Simon József 1894-ben folyamodott két egyfogatú bérkocsi engedélyért. Ugyanakkor a főkapitány azt mondotta, hogy az engedély nem megy olyan könnyen, miután eddig is nagyon sokan vannak, belekerül vagy 50 frtba. Miután ő lefizette az 50 frtot és a 13 frt iparengedélyért járó díjat, szóbeli engedélyt nyert. Mikor vizsgálatot indítottak Seidel ellen őt magához hívta és arra kérte, hogy ne szóljon semmit se. Ugyanakkor maga lefizette az engedélyért járó 10 frtot véle pedig meghozatta a bélyegyet.

Ij. Moharos Sándor 1894-ben Seidel Lajos főkapitány lefizette 10 frt iparengedélyért járó díjat és a 3 frt bélyeg költséget. Akkor szóbelileg megkapta az engedélyt, de írásbeli engedélyre azt mondta a főkapitány,

hogy majd megkapja. Ez év márczius havában, midőn a főkapitány vizsgálat alá került, az magához hívatta s arra kérte, hogy azt valja, hogy csak most fizette le a törvényes iparengedélyért járó díjat.

Virág Jánosné szintén régebb idő óta lefizette az iparengedélyért járó díjakat Seidel főkapitánynak, kitől akkor szóbeli engedélyt is nyert, de engedélyt írásban csak most a vizsgálat alatt kapta meg.

Egyéb iparágak.

Singer József pék, ezelőtt három évvel felment Seidelhez és szatócs iparra engedélyt kért. Akkor le is fizette a 13 frtot szóbeli engedély alapján s azóta üzi a szatócs ipart, de írásbeli engedélyt többszöri sürgetés dacára sem kapott.

Jankovits Mihályné hentes iparra ezelőtt 5 évvel kért iparigazolványt s a 15 frt iparengedélyért járó díjat akkor ki is fizette, de iparigazolványt nem kapott. Most márcziusban a főkapitány vissza fizette a 13 frt iparengedélyre adott összeget, de két forintot visszatartott.

Gabrovits Ferencz hentesipar gyakorlására 1888-ban kért engedélyt, a mikor 23 frtot fizetett a főkapitánynak, akkor szóbelileg megkapta az engedélyt, de kilenc év alatt sem kapta meg az írásbeli engedélyt. Mikor a főkapitányt felüggesztették Reé István helyettes kapitány felszólította, hogy váltsa ki iparigazolványát, a miért is kényszerítve volt 5 frtot az iparengedély kiállításáért és 3 frtot bélyegre fizetni.

Szabó Sándorné mult év november elseje óta gyakorolja a kávémerést s ugyancsak az időben a főkapitánynak lefizette a 13 frtot, de írásbeli engedélyt nem kapott. Reé helyettes főkapitány most márcziusban jegyzőkönyvet vett fel s ugyanakkor kiadta neki az engedélyt.

Janesitz Jakabné 1894. óta áll főm cselédszerző intézete, de írásbeli engedélye nem volt. Még 1894-ben lefizette a 13 frt engedélyért járó díjat a főkapitánynak, mely összeget ugyanakkor Hegyi János „állítólag” levitt a kauceióval együtt a pénztárba. Valóságban azonban csak most február hónapban lett elkönyvelve.

Özv. Kohn Ábrahám már 35 év óta áll főm cselédszerző intézete, de erről nem volt írásbeli engedélye, ovadéka nem volt le-

az egész várost, a meredeken emelkedő sziklaparttal, melynek szelén több elegáns szálloda áll, a legnagyobbinak látszik az „Albergo Tasso”, mely a híres költő szülőháza közelében épült. Tasso szülőháza egy napon, a sziklával együtt, a melyen állott, a tengerbe süllyedt.

Sorrentotól egy óra alatt értük el Caprit. Minél közelebb jutottunk, annál hatalmasabban mutatkoztak a kis sziklasziget körvonalai. — Nyugaton emelkedik a Monte Solaro, mely a nyugoti szelek elől védi meg e kies helyet; a keleti oldalon, hol hatalmas sziklák nyulnak be a tengerbe, állott hajdan Tiberius római császár villája, melynek tekintélyes romjai ma is még messze láthatók.

Mielőtt a gőzhajó Capri szigetén kikötte, a híres kék barlang előtt áll meg és pedig azért, mert déli 11 és 1 óra közt van a barlangnak a legszebb világítása, a hajó pedig éppen 11 órára ér oda. A mint a hajó a barlang elé érkezett, számos apró csolnak közeledett, hogy a barlangba vigye az utasokat. Habár a hullámlás igen erős volt, mégis neki bátorodtunk. Bizonyos ügyesség kellett ahhoz, hogy a csolnakot, melyben egészen le kellett guggolnunk, a kicsiny nyílásba bevezessük. A kedvezőtlen időjárás dacára, igen jól találtuk el az alkalmat, a világítás pompás volt. A vitzükör a legszebb kék színben csillogott, különösen midőn az evező barátját szelt benne és a bototzat körül magikus fény terjedt el. Tíz perczet töltöttünk e tündérszobában, a hajós sürgetésére nehéz szívvel távoznunk kellett. Néhanyszor jól megföntözött egy-egy indiscret hullám, de azért fel sem vettük, hiszen a világ egyik legszebb pontját láttuk. Félóra mulva már Capri szigetén egy kis vendéglőben ültünk,

a melynek tulajdonosa azonban nagy szélhámos volt. Kirándulásunknak ez volt egy kis kellemetlen incidense és az olasz kapzsiságot most egész valóságában volt alkalmunk tanulmányozni. De ezt is csakhamar elfeledtük, midőn a vissza-utazásnál a tenger lesendessedett és a tengeri utazás kellemeit, valamint a golf szépségeit teljességében élvezhettük.

Az nap este a vacsora után a San Carlo nevű dalműszínházba mentünk, a hol a nápolyi (Sindaco) polgármester szivessége folytán egész valóságában volt alkalmunk tanulmányozni. De ezt is csakhamar elfeledtük, midőn a vissza-utazásnál a tenger lesendessedett és a tengeri utazás kellemeit, valamint a golf szépségeit teljességében élvezhettük.

Az nap este a vacsora után a San Carlo nevű dalműszínházba mentünk, a hol a nápolyi (Sindaco) polgármester szivessége folytán egész valóságában volt alkalmunk tanulmányozni. De ezt is csakhamar elfeledtük, midőn a vissza-utazásnál a tenger lesendessedett és a tengeri utazás kellemeit, valamint a golf szépségeit teljességében élvezhettük.

a város elsötétült, az éj zava elnémult. Halászköz szálltak ki, eloltják fákláikat és lefeküsznek a partra. A város elaludni látszik, ellenben a tenger felébred. A sorrentoi partról enyhe szellő hajtja a csendes habokat; világosabban csillogott vissza Sorrento sarlója a holdnál, a Vesuv füstfellegét elfújta a szél és a tizes hegyről hosszu nagy hajualpir húzódtott a tengerparton végig, mintha idegen világ volna. Nem beszél a táj, a hegy, a part jobban a szívhez, minél távolabban vannak! 24

A gyönyörű est hatása alatt tértem haza és sokkal fiatalabbnak éreztem a világot, életemnek hajnalpirja jutott eszembe.

Másnap reggel ismét a tengerpart felé indultunk; a golfhoz érve, beléptünk a „Villa Nationale”-be, — így nevezik a világhírű nyilvános sétányt, mely végighúzódik a golfon. E nyilvános kert szépségét utcaín és ösvényein, amelyek grózközd ligetek, kicsiny templomok, számos márványszobrok előtt haladnak el, egész télen sohasem látni egy hervadt levelet, (igy magyarázta egy nápolyi tanár), a virággyakból sohasem hiányoznak a virágok, a leander, babér- és myrtusbokrok mindig teljes üdőségben pompáznak. A park bemenetelénél egy nagy, magas datolyapálma előkelően üdvözöl; és középett, a tengerpart mellett szép épület emelkedik, a világhírű aquarium, melyet Dorn Antal német természettudós alapított. Bementünk az aquariumba, hol a közép-tenger tarka állatvilágát teljes gazdaságában észlelhettük. Ezen aquarium megtekintése igen tanulságos, mert az egész világon nincs párja a tökéletességben.

(Vége következik.)

téve, miután az időben még sem szükségeltetett ovadékok. Mikor Seidel főkapitány lett 30 frtot kellett neki fizetnie. Most ismét 100 frtot kellett volna fizetnie, de szegénysége miatt nem fizethetett.

Stern Simon már 10 év óta gyakorolja a cselédszerző ipart, de 1896. óta van csak engedélye, bár ő az iparengedélyért járó díjat 10 évvel ezelőtt lefizette. A 100 frt kaucziót is csak a mult év agusztus havában fizette le, a mikor a főkapitány kiadta írásban is az engedélyt.

Özv. Grünvald Károlyné cselédszerzőnek ma sincs engedélye, bár négy évvel ezelőtt lefizette Seidelnek az iparengedély kiállításáért járó díjat.

A rendőrök kinevezése.

Nem utolsó dolga a főkapitánynak, hogyan szerezte a városnak a hajdukat, illetve a rendőröket. — A jeles főkapitány már hivatalos működésük megkezdése előtt arra tanította meg a rend derék öreit, hogy tanulják meg azt a nagy igazságot, hogy: „Geld regirt die Welt!“ Lehet-e csodálkozni, hogy az ilyen előkészítő tanulmányok után pontos, lelkiismeretes és becsületes rendőrökben olyan szegények vagyunk?

Mielőtt valamelyik rendőr lett, előbb meg kellett kenni pénzzel a főkapitány igazságszeretetét, a mely után aztán átcsuszott a jelölt a főkapitány lelkiismeretén. Jellemző, hogy a rendőrségi állásra pályázó pórnép már annyira ismerte a főkapitány jellemi silányságát, hogy minden félelem nélkül rakták elébe a rendőrségi állás elnyerésére mozgósított bankókat. Nagyon érdekes e tekintetben a rendőrök vallomása, a kik véletlenül elég ösztintek vagy elég bátrak voltak, hogy bevallják, miként jutottak állásaikhoz. Csak két ilyen rendőr akadt, pedig van több is, de azok nem mernek s nem mertek nyilatkozni ösztintén.

Seitli Pál rendőr 1896-ban július végén jött Pátkáról Székesfejervárra és fölkereste a főkapitányt, a kit Pátkáról ismert, a hol a főkapitánynak rokona a plébános. Megkérte a főkapitányt, hogy fogadja őt fel rendőrnek, mely alkalommal egy borítékban 35 frtot tett a főkapitány asztalára. Távozása előtt a főkapitány megígérte neki, hogy a mint üresedés lesz, azonnal felfogadja rendőrnek. Mikor aztán a rendőri állás üresedésbe jött Seidel maga irt neki, hogy jöjjön be és foglalja el állását. Az orvosi vizsgálat után csakugyan fel is vették.

Unti József szintén a vidékről jött be 1894. december havában Székesfejervárra s itt a Felmayer-gyárban nyert alkalmazást. Miután katonaviselt ember volt szeretett volna a rendőrséghez bejutni. Elment tehát Seidelhoz és megkérte vegye be rendőrnek. Karácsony után pár napra aztán újra elment Seidelhoz és akkor borítékban 50 frtot adott neki. Ennek és Seidelnek ígérete daczára a kinevezés késéért miért is gyakrabban megsürgette kinevezését a főkapitánynál. Azt hiszi, hogy a felesége révén szivárgott ki a hír a közönség közé. Mikor a főkapitány ellen megindították a vizsgálatot az visszafizette neki az 50 frtot.

Itt elmondjuk, hogy Unti kinevezését mi akadályozta meg.

A polgármester már nagyon rég idő óta a főkapitányra bízta, hogy valassa ki tetszése szerint a folyamodók közül azt, a kit legalkalmasabbnak tart a rendőri állásra. Ugyis volt, hogy a polgármester a főkapitány előterjesztése alapján eszközölte a kinevezéseket. Így aztán nyugodtan manipulálhatott, felvette a sápot és kinevezette embereit a polgármesterrel, a kinek jogkörébe tartozik a rendőrök kinevezése.

Mikor azonban Untit előterjesztette a kinevezésre, az a véletlen dolog történt, hogy a polgármester egyik városatyának egy más jelölt érdekében ígéretet tett, és így ezuttal mellőzte Untit és kinevezte az illető városatyát protegáltját.

A főkapitány a kinevezés hallatára meg-

lehető durván kifakadt a polgármester előtt, a miért is közöttük hevesebb összetűzés keletkezett.

A nyilvános házak.

Boti Jánosné nyilvánosház tulajdonosa, előadja, hogy Seidl Lajos főkapitány többször fordult meg nála, különösen az éjjeli órákban, s több ízben pénzt kért tőle kölcsön 20–30 frtot, a mely kölcsönökhöz összegekből eddig mit sem adott vissza. Az utóbbi időben rendszeresen elbujt a főkapitány elől, hogy ne kérhessen tőle pénzt, mivel ha megtagadta a kölcsönt tőle, akkor azzal fenyegette, hogy megvonja tőle az engedélyt és szétzavartatja a leányokat. Az általa kölcsönadott összegek körülbelül 800 frtot tesznek ki, mely összeget sohasem merete kérni a főkapitánytól, mivel félt tőle.

Lemann Lucziáné mintegy 8 hónap előtt engedélyt kért, hogy a könyök-köz 6. sz. alatt nyilvános házat nyisson. A főkapitány 100 frtot kért tőle a tüzoltó-egylet javára és mikor Botiné átadta a kívánt összeget, akkor a főkapitány szóbelileg megadta az engedélyt s ez idő óta nyilvánosháza orvosi felügyelet alatt is áll. Mult év karácsony táján felment Botinével a főkapitányhoz az írásbeli engedély megsüregtetése végett, a mikor Botinének a főkapitány azt mondta, még 100 forintra van szükség, miután másképp nem adhatja ki az engedélyt. Ezt a 100 forintot is átadták a főkapitánynak, de az engedély még azután is késétt. Ujabb sürgetésére Botinének azt mondta a főkapitány, hogy a viszonyok változtak a főorvosi állásra Bierbauer került s neki is kell adni 100 forintot, mivel a főorvosnak nincsen jövedelme a nyilvános házakból s azért kell őt kárpótolni. Botinénál akkor csak 50 forint volt, ezt le is fizette, mire a főkapitány azt mondotta, hogy ha lefizeti a hátralévő 50 frtot megfogja kapni az írásbeli engedélyt.

Boti Jánosné ebben az ügyben szintén kihallgatottat s ugyanazt vallja, mit Lehmann Lucziáné.

Dr. Saára Gyula kihallgatván ebben az ügyben a következőket adta elő: Ápril 8-án a lakatos utcai Burkus-féle vendéglőben beszélgetett barátaival és szóba kerültek közöttük a hírlapi czikkék s ezek alapján a városi állapokat bírálhatták miközben Rédey Ferenc dr. elmondta hogy újabb esett merült föl. Mint mondotta Botinétől halotta, hogy a főkapitány Lehman Lucziánétól 100 frtot kért egy borítékban megnyitási engedélyért, állítólag a tüzoltók részére, a mit Botiné kifizetett, de mivel az engedélyt írásban meg nem kapta sürgetésére ugyanazon ezimen követelt tőle 100 frtot, ismételt sürgetésére pedig Bierbauer dr. részére kért 100 frtot. Saára Gyula dr. ez eset hallatára elment Bierbauer drhoz és elmondotta neki hogy mit hallott.

Itt jegyezzük meg, hogy ez képezte alapját azon feljelentésnek, melyet Bierbauer dr. tett, s a mely följelentésnek alapján a polgármester felfüggesztette állásától a főkapitányt.

Elked Antalné nyilvánosház tulajdonosa előadja, hogy Seidel Lajos főkapitány évente csak egy párszor jött hozzá, de olyankor sohasem volt józan.

Seidel védekezése.

Mindenek előtt a bérkocsisok vádja ellen védekezik; védelme az egész ügyben különben a tagadás, mint a mivel minden bűnös védekezik. Egyetlen vádat sem tud megczáfolni, hanem vakmerően tagadja.

Szics József vádjára vonatkozólag elismeri, hogy szóbeli engedélyt adott, de tagadja, hogy a 26 frtot felvette volna.

Volkensteinnek szintén beismeri, hogy adott szóbeli engedélyt, de tagadja a 26 frt felvételét.

Sepsi János vallomására azt mondja, hogy a 13 frtot csak most fizette le, a felesége nevére leendő kiállítás végett pedig semmit nem adott neki.

Osváth Pál vallomására azt mondja, hogy valószínűleg igaz, de nem tudja, hogyan történt az, hogy a pénzt magánál tartotta.

Bakos István állításait tagadja s csak a szóbeli engedély megadását ismeri el.

Márián Péter vallomására azt állítja, hogy szóbeli engedélyt adott ugyan neki, de tagadja, hogy 30 frtot vett volna tőle s tagadja azt is, hogy az iparengedélyért járó díjat 1893-ban már felvette volna. Hívatva ugyan őket, de csak azért, hogy felszólítsa az iparengedélyi díj lefizetésére, mert holygatták a bérkocsi iparengedélyek ügyét s nem akarta, hogy bárkit is engedély nélkül találjanak.

Gansel Károly vallomására szintén elismeri, hogy szóbeli engedélyt adott, de tagadja, hogy az iparengedélyért járó díjat neki lefizette volna.

Simon József vádjára szintén tagadással válaszol. Tagadja, hogy 50 frtot kért volna tőle s tagadja, hogy már akkor felvette volna a 13 frtot. Szóbeli engedélyt azonban adott. Felhívta ugyan, de állítólag csak azért, hogy felkerje, miszerint a polgármester előtt azt vallja, hogy az engedélyt írásban már megkapta s az iparengedélyért járó díjat már lefizette. Ifj. Moharos Sándornak szóbeli engedélyt adott ugyan régen, de tagadja, hogy tőle 1894-ben már felvette volna az iparengedélyért járó díjat.

Singer József pék vallomását tagadásba veszi. Szóbeli engedélyt adott neki, de pénzt nem vett fel tőle.

Seitli Pál rendőr vallomására azt mondja, hogy adott ugyan neki pénzt — hogy mennyit arra nem emlékszik, de ezt régebbi ügyvédi honorariuma fejében vette fel. A rendőri kinevezésért pénzt nem fogadott el.

Unti József vádjára vonatkozólag azt mondja, hogy igaz, hogy megjelent lakásán rendőri kineveztetését kérelmezni, át is adott neki egy borítékot, de abban nem 50 frt volt, hanem Felmayer ajánlata. Másodszor ismét nála, de nem az 50 frtot visszakövetelni, hanem szőlőösszöt ment kérni (!?)

Gábrovits Ferenc hentes vallomására vonatkozólag azt állítja, hogy járt ugyan nála, de az engedély kiadását megtagadta, mivel nincs szabzonudására. Tagadja, hogy felvette tőle a 23 frtot, de elismeri, hogy Gábrovits kinalta ezt az összeget neki.

Szabó Sándor vallomását egész terjedelmében elismeri.

Botiné és Lehmanné ügye.

Botiné vádjára szintén tagadással válaszol. Tagadja, hogy tőle kölcsönöket kért volna, de nem is tételhezétől fel róla, hogy olyan nagy összeg kölcsönadására képes lett volna, mivel a csekély havi túrelmi díjat is végrehajtás után kellett rajta behajtani. (?)

Lehman Lucziáné vallomására vonatkozólag tagadja, hogy csak azon feltétel alatt adott engedélyt, hogy 100 frtot fizessen a tüzoltó-egylet javára. Igaz, hogy megengedte az üzlet megnyitását, ez az engedély azonban csak ideiglenes volt. Sem a maga, sem a tüzoltó-egylet javára nem kért és nem kapott 100 frtot. Rágalomnak nyilvánítja az egész vallomást, mert ő sohasem élt vissza Bierbauer nevével, a kinek halával tartozik.

Özv. Grünvald Károlyné vallomására, a ki azt állítja, hogy a 100 frt óvadékat 4 évvel ezelőtt fizette le, tagadja, mert csak most fizette le márcziusban, midőn el is lett könyvelve.

A főkapitánynak a vádat emelt panaszokkal szembenítéséről felvett jegyzőkönyvet olvasták fel, a melyből kitűnik, hogy valamenynyien ismételték és szemébe mondották minden változtatás nélkül a főkapitánynak a vádakot. A főkapitány ez alkalommal sem tudott egyet is megczáfolni, hanem megalkodottan tagadott mindent!

Azután felolvassák Mohai Lajos főszámvévőnek jelentését azon pénzekről, melyek a vizsgálat megindítása óta minden jelentés nélkül befolytak a városi pénztárba.

Végül a többi vizsgálati iratokat is felolvasták, melyeknek befejeztével általános érdeklődés mellett olvasták fel Fülér Béla ügyészi indítványát.

A büntetés mértéke.

Az ügyész mindenek előtt beigazoltak látja, hogy Seidel Lajos főkapitány részeges magaviseletű ember és részeges állapotban igen gyakran jelent meg nyilvános helyeken. Ezt igazolja a tóvárosi olvasóköri lefolyt botrány, a midőn szavahihető tanak vallomása szerint a főkapitány részeg volt, a minek következménye az lett, hogy Tóth Arthur által felricskázott. De ezt bizonyítják ezen kívül Stefanits és Elkedné egybehangzó vallomásai is, a kiknek állításai szerint minden alkalommal ittas állapotban ment hozzájuk.

A bérkocsis iparosok vallomásaival beigazoltak látja, hogy Seidel Lajos főkapitány nemcsak megsértette az ipartörvényt az által, hogy az engedélyt a záros határidő alatt nem szolgáltatva ki írásban, de megsértette a városi szervezési szabályrendeletet, melynek értelmében köteles lett volna a kezéhez vett hivatalos pénzeket 24 óra alatt a városi pénztárba befizetni.

Seidel Lajos pusztá tagadásával szemben beigazoltak kell venni azt, hogy az iparengedélyekért járó díjakat különböző időkben éveken ezelőtt felvette, de azokat, csak most a vizsgálat elején március 19-én szolgáltatva be a városi pénztárba.

Seidel Lajos főkapitánynak tagadása és azon állítása, hogy ezen terhelő dolgokat csak egyes tanak vallották, figyelembe nem vehető, miután nem képzhetők, hogy a számos kifogástalan és érdektelen panaszos tisztán Seidel Lajos erkölcsi romlására törve hozta volna fel ezeket a hasonló természetű vádakot.

De igazolja a főkapitány bűnösségét azon körülmény is, hogy a panaszosokat vétkes cselekedeteinek elhalgatására kérte.

De Boti Jánosné vallomását is csak tagadásba veszi a főkapitány, a nélkül, hogy azt megcáfolni képes lett volna. De Botiné és Lehmann Luczianné egybehangzó vallomásai is a főkapitány bűnösségét igazolja.

Azután összegezi a tisztí ügyész a vizsgálat folyamán felmerült vádakot és azt indítványozza, hogy az 1886. XXIII. t. c. alapján mondanék ki Seidel Lajos rendőrfőkapitány felelőtlenségét és részeges magaviseletét büntetésnek, s mivel a vizsgálat folyamán olyan jelenségek merültek fel, melyek a büntető törvény 350., 362., 464. és 470. §-aiban megállapított bűncselekményeket föltételezik, az összes iratok a fegyelmi eljárás jogérvényes befejezése után a kir. ügyérszékkel közöltessék.

Seidel Lajos észrevételei.

A főkapitány az ügyészi indítványra a következő észrevételeket tette:

Azt állítja, hogy midőn a helyi lapok ostromolták a városi ügyeket őt szemelték ki áldozatul, dacára annak, hogy ellene soha semmi panasz nem emeltetett.

Azt állítja hogy ő rendezett anyagi viszonyok között él, fizetése soha lefoglalva nem volt, jól fizetett állása van, sohasem volt pénz-zavarba (?), s így nem volt szüksége arra, hogy meg nem engedett uton jusson pénzhez. Más részt nem tételezhető fel az sem hogy anyai év alatt ellene semmi panasz nem tétetett. Felemlíti még azt is, hogy 18 éves hivataloskodása alatt 25-ször kapott dicséretet, küldöttséget vezetett a király elé, részt vett és vezette a város milleniumi diszbandériumát, kapott arany koronás érdem keresztet és e nagy megtiszteltetések és kitüntető szerepek bizonyítják legfényesebben az ő ártatlanságát (!)

Az ítélet.

A vizsgálat iratának felolvasása ezzel be lett fejezve. Miután azonban az idő nagyon előrehaladt volt, a főispán felfüggesztette az ülést és délután 2 órára hivta újból össze a fegyelmi választmány tagjait.

Délután két óraker újból összeült a bizottság és egy fél órai tanácskozás után bebocsátották a közönséget.

Fiáth Pál báró főispán, mint a választmány elnöke hirdette ki az ítéletet, melynek értelmében Seidel Lajos főka-

tány súlyos fegyelmi vétségben találtott bűnösnek és 500 frtra, mint a legmagasabb pénzbüntetésre ítéltetik.

A határozat hozatalnál Madarass Lipót a fegyelmi választmány tagja, a hivatalvesztés kimondását indítványozta, Plossek Ferencz Dietrich Szilárd és gróf Festetich Bennó azonban csak pénzbürság kiszabását óhajtották. Madarass Lipót a többség határozatával szemben bejelentette különvéleményét, a melynek a belügyminiszterhez hivatalból leendő felterjesztését követtele.

A főispán nem szavazott, miután 1 szavazat állott 3 szavazat ellenében, miután azonban a többség határozatával nem értett egyet, hivatalos jogával élt és a határozatot megfellebbezte.

Leírhatatlan az a hatás, a melyet az ítélet kihirdetése a hallgatóságra gyakorolt. A fegyelmi választmány határozatát olyan kifejezésekkel illették, a melyet visszaadnunk nem lehet.

Egy félóra alatt különben már az egész város tudta, hogy Plossek, Gróf Festetich és Dietrich Szilárd a város polgárságát továbbra is boldogítani óhajtják Seidel Lajos főkapitánynyal.

Az elkeseredés az egész városban óriási, ha két ember találkozik, az csak erről a határozatról beszél és bizonyos, hogyha a kedélyeket még lehetett valamivel felizgatni, ugy ez a határozat alaposan felizgatta.

Az a körülmény, hogy a főispán megfellebbezte a határozatot, mindenfelé a legjobb benyomást tette. Nem bizonyos ugyan a belügyminiszteriumban, a hol tudvalevőleg Seidelnek sok barátja, s nagynevű rokonainak hatalmas befolyása van, de Fiáth Pál bárónak ez ügyben követett magatartása csak fokozza a személye iránti tiszteletet és rokonszenvet. Természetes, hogy a gyűlölség és elkeseredés annál vehemensebbül tör a három gyászvitéz Plossek, Dietrich és gróf Festetich ellen, a kik baráti érzelmeiket felébe helyezték a város érdekeinek. Növe azért ez a város polgársága is tudni fogja, miképpen kell viszonzania ennek a három urnak „baráti” jóindulatát.

A legnagyobb elkeseredés talán a hivatalnokai kar között van, a kik valóságosan meg vannak döbbenne a határozat következményeitől. Azt lehetetlennek tartja minden becsületes tisztviselő, hogy Seidellel együtt hivataloskodják.

Ifj. Hegyi János bűnei.

A rendőrség másik szennyeseinek ifj. Hegyi János nyilvántartónak fegyelmi ügyét délután 3 óraker vette tárgyalás alá a fegyelmi választmány megszaporodott hallgatóság előtt.

Tóth István fűjegyző legelőszőr a polgármester határozatát olvassa fel, melyben elrendeli Hegyi ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot, melynek vezetésével Keresztus Ignác városi tanácsost bízta meg.

A polgármester a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat elrendelését a következőkkel indokolja:

Lehmann Luczianné nyilvánosbáz tulajdonosnője állítja, hogy Hegyinek 30 frtot adott. Hegyi ennek a 30 frtnak átvételét el is ismerte, de azt állította, hogy ő ezt azért kapta, hogy

Léhmánnak nyilvánosbáz engedélyezéséért folyamodványt készítse a főkapitányhoz.

De az összes nyilvánosbáz tulajdonosai is azt állítják, hogy a bejelentések alkalmával 50 krt, 1 frtot fizettek Hegyinek.

Gyöngy Károlyné cselédszerzőtől Hegyi minduntalan pénzt zsarolt. Az asszony időközben elhalt ugyan, de férje kihallgatható ebben az ügyben.

Janisitsné cselédszerző 100 frt kaucziójából 50 frtot a főkapitánynak 50 frtot pedig Hegyinek fizetett le de Hegyi ez összeget nem tette le a kauczióba, hanem magánál tartotta.

Pástétom Juliana azt állította hogy töle Hegyi hivatalos kötelességének teljesítéséért pénzt követelt.

Ezek voltak azon adatok, a melynek alapján Hegyi ellen megindították a fegyelmi eljárást.

A vizsgálati iratok.

A vizsgálati iratok felolvasására került azután a sor, melyeknek során felolvasták a következő terhelő tanuvallomásokat:

Lehmann Luczianné a hozzá intézett kérdésekre válaszolva jelenti, hogy Hegyi, valahányszor személyezték egyes tagjait ki-vagy bejelentette, fejenként egy forint díjat követelt. Hegyi személyesen ment el hozzá és ő azt hitte, hogy ez annak rendje módja, mivel Hegyi már régi időtől fogva maga szokott el-menni a bejelentésekkért.

Boti Jánosné vallomásában elismeri, hogy Hegyit egy-egy forinttal fizette minden bejelentett után, de arra a kérdésre, vajjon Hegyi ezen összeget követelte-e, határozottan jelenti, hogy Hegyi töle pénzt nem követelt, ő tisztán jószántából fizetett neki a fáradságáért, mivel hozzá kifáradt és a ki-vagy bejelentéseket elkészítette. Hülönben ő nem tudta, hogy a bejelentésekkért fizetni nem kell.

Stefanics József eladja azt, hogy megtörtént, miszerint Hegyi János a bejelentésnél nem adta vissza a bejelentési ívet, hanem azt lakására vitte. Több ízben kérvényeket vagy szerződést készített részére s azért díjazta. De a ki- és bejelentéseknél külön díjat nem kért.

Henk Péter vallomása szerint a bejelentések úgy történtek, hogy midőn Hegyi a könyök-köze lakására ment, háza előtt elhaladva, bemondta neki az esetleges változásokat.

Elbert Antalné is, mióta Hegyi a könyök-köze költözött, ugyanő kereste föl, mely alkalommal a bejelentéseket teljesítette. Hegyi ezen fáradságáért több ízben 50—50 krajczárt szokott kapni.

Gyöngy Károly arról, hogy vajjon Hegyi mikor és mennyi pénzt kért feleségétől, nem bír tudomással, mert igen gyakran távol van a háztól s felesége ügyeibe nem avatkozt.

Janisits Jakabné azt, hogy vajjon a Hegyi kezeibe lefizetett 100 frtnyi cautióból 50 frtot magának megtartott, nem tudja.

Zneskál József czipész azt vallja, hogy Hegyinek körülbelül 2 év előtt 50 frt kölcsönt adott, melyet csak most adott vissza neki. Ezt az összeget Janisicsnének adta át, hogy azt cautiójára tegye, azaz a Hegyitől utóbb visszafizetett 50 frtot tette újlag letétbe Janisitsné.

Hegyi János a t. tagadja, hogy Janisitsné kaucziójából 50 frtot kapott volna s azt adja elő, hogy Janisitsnéval egy házban lakott, hol férje elhalalozván, több gyermekével özvegy maradt s ő hozzá fordult, hogy mondán meg, miképpen tudna cselédszerzési intézet létesítésére engedélyhez jutni, Hegyi megszánta az asszonyt, s beajánlotta a főkapitánynál ki az engedélyt megadta s Janisitsné 50 frtot lefizetett Hegyi kezéhez, mert szegénységénél fogva a 100 frt ovadékat egyszerre lefizetni nem volt képes.

Özv. Frutt Adolfné (Pástétom Julia) 1894-ben költözött Székesfejervárra, minthogy kávémerést akart nyitni Hegyihöz (unokatest-véréhez) fordult kérvén őt, hogy eszközöljön

ki neki iparengedélyt s e czéla 8 frtot fizetett kezéhez; az iparengedélyt azonban nem kapta de azért a kávémezt megnyitotta. Fél év mulván, mivel az üzlet rosszul ment azt bezüntette s azért Hegyinek azt mondotta, hogy most már ne eszközölje ki az engedélyt, s visszakövetelte tőle a 8 frtot. Többszöri sürgetés után végre Hegyi visszaadta neki az átadott pénzt.

Lehman Luczian Hegyi Jánosnak nem adott pénzt arra, hogy felesége számára a kapitányságnál türelmi engedélyt eszközöljön ki.

Simek Rozália szobaleány vallomása a következő volt:

A „Fehér bárány” szállodában szobaleány volt, onnan távoznia kellett, mert jobb kezének hüvelyk uja meggyült s munka képtelenné vált. Ekkor Hegyitől engedélyt kért az itt tartózkodásra míg munkaképesség helyre áll, s lakásul mosonjának lakását jelentette be. Hegyi 3 napi itt tartózkodásra engedélyt adott. Mikor a 3 nap letelt ismét megjelent Hegyinél az itt tartózkodási engedély meghosszabbításáért, minthogy uja még nem gyógyult meg, ekkor Hegyi azzal fenyegette, hogy ha 3 nap alatt helyet nem keres bekísérteti és eltoloncoltatja.

Ekkor azután Hegyi ajánlatot tett neki, hogy szerez neki szállást, a mig helyet nem talál. Ismerve Hegyi szándékát, az ajánlatot határozottan visszautasította. Következő vasárnap délután őt a városházára rendelte, s mint-hogy nem ment fel, hajduval bekísértette a város-házára, hol azon utasítást adta neki, hogy este a zsidó templomnál várjon reá.

A leány mitsem sejtve, 1/2 7 órákor megjelent a zsidó templomnál, hol Hegyi csakugyan várta s felszólította, hogy várakozzék rá. Rövid idő múltán Hegyi őt az ősz-utcán keresztül bizonyos Matyiné lakására vezette. hol egyik szobájában egy kövér úr várta, mivel egyedül hagyva, rázárták az ajtót. Ekkor történt elbukása.

Másnap itt maradhatása végett Hegyiehez fordult, de ő azt megtagadta s eltoloncoltatását helyezte kilátásba. Ekkor az eltoloncoltatástól való félelmében s a Szentés leányok rábeszélése folytán s mivel már szállásadójának s mosonjának tetemes összeggel tartozott, mit nem tudott visszafizetni, nyilvános házba ment, hol azóta a mai napig is tartózkodik.

Simek Rozália azon határozott kijelentést teszi, hogy soha a bűn útjára nem lép, ha Hegyi vele az elmondott erőszakoskodásokat el nem követi, s őt tekintni egyedül bűncsábítójának.

Magda Róza azt vallja, hogy Hegyi hozzá különböző időkben nézett be, megkérdezni nincs-e nála né állandó tartózkodásra. Ez év február havában bejött hozzá s körülmények, hogy nincs-e valaki nála. Kevéssel Hegyi elmenetele után megjelent egy nő egy férfival, kiknek Magdáné szobát adott. Ezen nöben felismerte azon bizonyos szobaleányt, Simek Rozáliát, a ki a Fehér Bárányban szolgált. Hogy Hegyi ekkori idejövetele s a későbbben jött 2 egyén között minő összefüggés van, azt nem tudja.

Özv. Kohn Ábrahámné Hegyi körülbelül 8 év előtt azt mondotta, hogy 50 frtot le kell fizetnie kaucióképen a cselédszerző-ipar engedélyért; ő azonban nem fizetett, mert már előbb lefizetett Seidelnek 35 forintot. Minthogy Hegyi a kauciót követelte, Herczeg Ignácznak elmesélte a dolgot s attól kapott kölcsönbe 50 forintot, mit Hegyinek elvitt. Nyugtát a lefizetéséről nem kapott, Herczeg azonban folyton sarkalta, hogy kérjen irást. Hegyi azonban csak a polgármester előtt teendő panasz fenyegetése mellett mintegy 4 év mulva adott vissza 25 frtot; 25 frtról irást adott, miből 5 frtot visszafizetett s így 20 forinttal még ma is tartozik, mely összeg képezi Hegyi elleni követelését. Utóbbi időben Seidel tőle 100 frt kauciót követelt, melynek elengedéseért kérvényt nyújtott be, mert Hegyinek már fizetett, de arra a mai napig választ nem nyert.

Simsolits Ferencz 1894. évben az agg-ápoldába akart menni, e czéla Hegyinek 50 frtot adott át; utóbb azonban Hegyi csak oly

feltétel alatt helyezte kilátásba felvételét, ha még 20 forintot lefizet. Ezt is lefizette. Ezen összegeket Hegyi csak most fizette be a városi pénztárba.

Ruska Jánosné ugyanazon czélból adott Fröschl Jánosnak 30 frtot, ki azt az aggintézet javára Hegyi János kezébe tette le 1896. okt. 6-án. Ez is csak most lett befizetve a városi pénztárba.

Radeczky Sándor 1895. évben az aggintézetbe felvételni óhajtván, Szaller Györgyhöz fordult, ki azon tanácsot adta neki, hogy beszéljen Hegyivel, ki előtt 100 frtot igért lefizetni az aggintézet javára. Miután a polgármester utasítására a főorvostól bizonylatot hozott, azt Hegyinek átadta, s egyuttal Szaller György jelenlétében lefizette a 100 frtot még 1895. június 2-án, mire az agg-ápoldába felvételét. A pénz csak f. évi áprilisban lett a pénztárba beszolgáltatva.

Hegyi János vallomása.

Azt adja elő, hogy a bejelentések régebben úgy történtek, hogy a nyilvános házak birtokosai a kéjnéket a rendőri hivatalba felvezették, kik magukkal hozták cselédkönyveiket, ugyszintén orvosi bizonyítványukat, 1893. év óta, mióta a Könyök-utczába költözött, a bordélytulajdonosok be hitták őt, hogy ott vegye át a bejelentést. Hegyi ennek teljesítésében annál kevésbé látott szabálytalanságot, mert okan fordulnak meg délelőtt a rendőrségnél s az ily erkölctelen nők látása erkölcsi tekintetben rossz hatással lenne, miért is alkalmasabbnak találta az illető nőket helyszínen kikérdezni. Beismeri, hogy ezen helyszíni megjelenséskor kifejtett tározásáért többiben csekély díjazást kapott, de ez szinte bevett szokás volt már akkor is, mikor a nyilvános házak birtokosai a növéltázásokat a hivatalban jelentették be. Másoknál is megjelent, különösen magas állásu egyéneknél személyesen közbejárt; s ilyen esetekben megtörtént, 2—3 megjelenésért 50—50 krt kapott jutalomképen, s mindezekért a főkapitányt teszi felelőssé, mert ez annak tudta s engedelmével történt.

Lehmann Lucziáné azon állítását, mely szerint minden leány után 1 frt közbenjárási díjat szedett, tagadja.

Beismeri, hogy özv. Fruth Adolfnál kérvény szerkesztésére és beadására 8 frtot vett fel, azonban nagy elfogultságában elfeledkezett a kérvény beadásáról, miközben Fruthné nála jelentette, hogy üzletével, mert rosszul megy, felhagy. Konokul tagadja, hogy Fruthnének nem adta volna vissza rögtön a 8 frtot.

Lehmann Lucziáné engedélyének kieszközölését illetőleg azt állítja, hogy a főkapitány bízta meg, hogy készítse el a kérvényt s hogy ezt a 13 frt díjjal együtt benyújtotta. Kérvényért s közbenjárásért körülbelül 12 forintot kapott.

Beismeri, hogy Smeskaltól 50 frtot kölcsön kért, minek fejében váltót adott, melyet többször prolongált, de a tőkét ez évi márciusban visszaadta.

Azon vádakát, hogy hivatalos állását erkölctelen üzelmekre használta fel, alaptalan rágalomnak nyilvánítja.

Simek Rozália által emelt vádra vonatkozólag elmondja, hogy egy vasárnap hallotta, miszerint az éjjelenként oszavrog a két Szentés leánynyal, miért is egy rendőrral maga elé idézte s meghagyta neki, hogyha a várost el nem hagyja, akkor eltoloncoltatása iránt a lépéseket megteendő. Azon idő óta nem találkozott volna vele. A zsidó templom mellett találják mesének s boszu művének mondja.

Tagadja, hogy özv. Kohn Johannától pénzt kért és azt saját czéljaira felhasználta volna. Az aggintézet javára kezéhez juttatott, de csak f. évi április 6-án a pénztárba beszolgáltatott 3 rendbeli összegre nézve erősen tagadja, hogy azokat saját czéljaira fordította volna, mit (szereinte) igazol azon körülmény, hogy a pénzt a bankba elhelyezte (?) s vizsgálat megindítása-akor, kamatok nélkül, a polgármester tanácsának kikérése után a közpénztárba beszolgáltatva.

Az ügyészi indítvány.

Lehmann Lucziáné, Boti Jánosné, Henk Péter, Stefanics József stb. egybehangzó vallomása alapján be van igazolva az, hogy az odaérkezett kéjnék bejelentését átvéve ezen munkájáért esetenként 1—1 frt, esetleg 50—50 kr díjazást fogadott el, mit a rendőri hivatalban megforduló egyének erkölcsi érzületére való hivatkozással teljesen indokoltak lát.

A tiszti ügyész azonban Hegyi ezen védekezését nem fogadja el, mert hivatalos teendők végzéseért díjazások elfogadását a tisztességgel össze nem férőnek tartja s eljárásában csak azt látja, hogy Hegyi a bordélyosok függő helyzetét a ma a javára kihasználta.

Lehmann Lucziáné vallomására, de saját beismerése szerint is annak iratait, kérvényét elkészítette, felszerelte s ezért díjazásokat fogadott el.

Beigazolva van az, hogy Hegyi az aggintézet javára három ízben, és pedig 1894. évben Simsolits Ferencztől 70 frtot, 1896-ban Ruska Jánosnától 30 frtot, 1895-ben Radetzky Sándortól 100 frtot vett fel, melyeket csak 1897. április 6-án, mikor a fegyelmi eljárás már elrendelve lett, fizetett be a városi pénztárba. A pénzek átvételét Hegyi elismeri s azzal védekezik, hogy azokat mindaddig nem tartotta hivatalos pénzeknek, míg teljes összegükre ki nem egészítették, mely védekezése el nem fogadható.

Simek Rozáliának 3 nap helyett a 3 heti itt tartózkodását engedte meg annakül, hogy az valahol szolgálatban lett volna, s törvénytelen eljárásával erkölctelen utra térítette.

özv. Fruth Adolfnének 8 frtját jogtalanul tartotta vissza.

Mindezen tanuvallomásokból be van igazolva az, hogy a bordélyosoknál — az által, hogy ott személyesen megjelent a bejelentési iver kitöltése végett s azért díjakat fogadott el, — törvénytellenesen járt el; hogy pénztért bordélyházi engedélyeket eszközölt ki; hogy hivatalos pénzeket magánál tartott s be nem szolgáltatva; hogy Simek Rozália tartózkodási engedélyének indokolatlan meghosszabbítása által illetéktelenül járt el, megsértvén ez által a városi szervezési szabályrendeletet s végre, hogy tisztességtelen üzelmivel állásának tekintélyt alácsökkentette, mire nézve terhelő körülménymindezek állandó s ismétlődő gyakorlata, minél fogva ügyészi indítványá abban áll, hogy Hegyi Jánosrendőrségi nyilvántartó hivatalos kötelességeinek ismételt súlyos megsértése s jogtalanul szedett díjak szerzése végett az 1886. XXIII. t.-cz. értelmében fegyelmileg vétkesnek mondasék ki s ezekért hivatalvesztésre ítéltessék s a visszatartott hivatalos pénzek után átvételiktől egészen a közpénztárba való beszolgáltatásig folyó 4% kamatok mint kártérítés megfizetésére köteleztessék s végre, minthogy eljárásában az 1878. V. t.-czikben körülírt büncselekmények jelenségei látszanak fennforogni, ez ügy jogérvényes befejezése után a szükséges adatok a kir. ügyészséggel közöltessenek.

Hegyi János védekezése.

Mindenekelőtt kéri a vizsgálatnak kiegészítését, különösen pedig Lehman Lucziáné kéri arra nézve kihallgattatni, hogy vajjon a bejelentési iver kitöltéséért kért-e külön díjazást?

Konstatálni kéri, hogy a kezéhez befolyt összegeknek magánál tartása miatt feljelentés senki részéről nem tetetett (?) hanem ellenkezőleg ő kijelentette a polgármester előtt (a vizsgálat hatása alatt! Szerk.) a hogy befizetetlen összegek nála vannak.

Seidel kihallgatása után kéri igazolni azt, hogy a kéjnék bejelentéseinek helyszínen való felvétele az ő tudtával s engedelmével történt.

Simek Rozáliának a 3 heti meghosszabbított tartózkodási engedélyt azért adta, mert annak uja meg volt gyűlve s szolgálatba nem léphetett.

Hogy a bejelentésekért esetenként csekély díjazásokat elfogadott, az nem képez Hegyi eljárása szerint fegyelmi vétséget, mert az ilyféle jutalmakat „szivarra való” czémén város-szerte ismernek minden hivatalban. S végre fel-

hívja a fegyelmi választmány figyelmét 30 évi buzgó önzetlen (!) hivatalnokai multjára, mely hivatalvesztésére az általa kiérdemelt jutalmazásban nem részesülne.

Legerősebb érve az, hogy ellene csak azért indult meg az a veszedelmes hajsz, mert ő a szabadelvű párt rendíthetetlen s tántoríthatlan bajnok, s azért az ellenzéki lapok lehetetlenné akarják tenni.

Az ítélet.

A fegyelmi választmány ezután a hallgatóság eltávolításával folytatta a tanácskozást, melynek befejeztével a főispán kihirdette az ítéletet, melynek értelmében **Hegyi János több ízben elkövetett súlyos fegyelmi vétségekben vétkesnek** mondatik ki s ezért 30 nap alatt fizetendő **500 frt pénzbüntetésre ítéltetik**. Az iratok az ítélet jogerőre emelkedése után a kir. ügyészséghez áttétetni rendeltetnek. **A főispán a határozat ellen bejelentette felebbezését.**

A szavazatok ebben az ügyben is éppen úgy oszlottak meg, mint az elsőben.

Benedek Ferencz temetése.

A jótékony lelkű főpápnak temetése az egész város közönségének részvéte mellett e hó 17-én ment végbe.

Reggel 9 órakor a székesegyházban tartott engesztelő szent misével kezdődött a gyászszertartás, melyet *Prifach* József pápai praelatus nagy répost celebrált fényes segédlettel.

Gyönyörű gyászoltár emeltek ez alkalommal a szentélyben, s míg az egész nagy templomot betöltötte a gyászó közönség, a mely áhitatba merülve vett részt a gyászistentiszteleten, fenn a kóruson az egyházi ének és zenekar Röder nagy requiemével járult a szt. miséhez.

A színes ablak üvegeken zöld, lila, kék sávokat vetett be a ragyogó tavaszi nap, mely ezen a napon hosszú borulat után teljes fényében ragyogott a Szent István templom fölött.

A gyászoltár mellett fuldokló lángnyelvek csapkodtak fel a magasan égő kaadellaberekből, míg a kóruson tompán elfojtottan hangzott fel Cherubini „Pie Jesu“ gyászdalának szomorú hangjai. A siró dallam betöltötte a nagy templomot, s a gyászoltár körül a tömjén kábitó füstje emelkedett a magasba.

A kórus különben rendkívül kitett ez alkalommal. A betéteket R. *Flögel* Karola és *Hauptmann* Anna urhölgyek s *Fogl* Alajos énekeltek.

Az engesztelő szent mise után a gyászházhoz vonult a közönség, a melyen a forgalmat *Polczar* Péter alkapitány már a kora reggeli órákban beszüntette, sőt olyan nagy tömegben hullámzott a közönség, hogy 9 óra után a gyalogjárókat sem bocsáthatta be a szűk utcába.

A gyászház tágas kapualja alatt tették ki a koporsót. Rajta a főpapi jelvények az aranyhímzéses püspök süveg s a pásztor bot.

A beszentelést *Károly* János apátkanonok végezte.

Mikor az énekkar rázendítette a „Circum dederunt me“ szomorú dallamát, a rokonok kebléből ellenálthatatlan erővel tört elő a zokogás.

A beszentelés után megindult a gyászmenet a Megyeház-, Nádor-, Sas- és Palotai-utczákon keresztül a Szent-Háromságról nevezett temető felé.

A menetet a főgimnáziumi ifjúság nyitotta meg, utánuk mentek a zárdái polgári

leányiskola növendékei, majd a tüzoltók testülete, a katolikus legényegylet, függetlenségi és több más testületek. A koporsó mellett a diszruhás városi és megyei hajduk mentek.

A szomorú menetet városunknak részvétét nyilvánító nagyszámú intelligens közönség zárta be.

Az egyszerű koporsó, melyről a végrendelet minden fényüzést eltűnt, egyszerűségében még meghatóbban emelkedett ki az öt körülvevő tömeg közül; fedeléről messze ellátzott a püspök főveg, pásztorbot és több főpásztori jelvény. Városunk széplelkű közönsége leróva kegyeletét a nagy halott iránt. elkísérte őt utolsó útjában egész a setét sírgödörig.

Mikor lebocsátották a koporsót sírgödörbe, ezer kéz dobogt meg, hogy legyen a hant könnyű fölötte. És még egyszer kitért a rokonok kebléből a fájdalom keserű zokogása, az utolsó iszenhozzád a halotthoz.

És ott áll a sir a temető kertben. A nagy-lelkű embernek egyszerű kis fejfa jelzi csak a sírját, kicsi hant domborul a sírja fölé s a hervadt virágok szallagos koszorúja.

A ragyogó napfény ráveti a virágok halomra sugarát s a mesterséges virágok levele megcsillan a napfényben, mintha azokról verődnek vissza a poreMBER dícsősége.

De jönni fog nyári fergeteg, mely lemossa a mesterséges virágok fényét és szürke sárral keveri be a temetői pompát, a virággal borított sírok koszorúit.

És jönnek majd csendes évek s lassan, észrevétlenül elmosná a látszólagos nagyságok emlékeit, kiknek ma oltárt emel az emberi hiúság és gyöngeség. És jönnek évek, évtizedek és a jelen idők emberei közül a távol utódok előtt hatalmasan fog kiemelkedni a most eltemetett főpap emléke, mint az emberbaráti szeretet példányképe. Mert nem az legemesebb szívű, a ki sokat adott, hanem az, a ki mindent odaadta az emberi nyomor és szenvedés gyógyítására.

Legyen áldott az emléke!

Főorvosi rendeletek.

Ennek a szerencsétlen városunknak annyi szegényen folytja mellett van egy büszkesége is. Az tudniillik, hogy hívei szívében még szilárdan él a hit és nem tudja azt kiölni onnan sem a kalmár világ századvégi filozofijára, sem a közöttünk élő leplezett gonoszok elrettentő példányképe. Szegény ő s koronázó város te! Nevedet, azt az ezredéves nevet, melyet már szent királyunk, István király ajkai tisztelettel ejtettek ki, melyről hős utódai a legnagyobb elismeréssel szóltak, manapság a piszokban hurrövelnek meg az emberek szerte az országban. És mégis feledniük kell pillanatra a temérdek méltatlanságot, midőn a gonoszok mellett ott látjuk a jó és nemeslelkűek nagy táborát is, a kik nem szűnnek meg imáikban ostromolni az eget a földön száműzött igazság érdekében. És a hatalmas, a végtelenül igazságos Isten megfogja hallgatni őszinte imádságunkat, és Mária, az elnyomottak védő asszonya pártfogolni fogja buzgó gyermekeit, a kik oly nagy számban gyűlnek össze templomukban naponként tiszteletére.

A szép májusi ájtatosság hét éve keletkezett városunkban s azóta a hívők lelkesedése irányában mondhatni hatványozottan fokozódik. A szt-Ferencz-rendiek temploma, hol az ájtatosságot tartják, már d. u. 4 órától fogva

nyitva van, úgy, hogy a hívők 6 óráig a teljes rózaafüztér fenhangan elimádkozhatják. Főleg a köznépek ekkor már elfoglalja az ülőhelyeket, úgy, hogy a litániára érkezőknek állni és szorzkodni kell. A templom birtokosai: a Ferencz-rendi atyák ezen a kellemetlenségen segítendő, már évekké elelőtt székeket vitettek a szentélybe több előkelő urhölgy számára. Ez a megoldás, mely különben minden nagyobb városban, a hol májusi ájtatosságot tartanak, szintén régóta alkalmazásban van, teljesen megszüntette a kellemetlenségeket és módot nyújtott úgy az intelligenciának mint a köznépeknek, hogy ezen kedves és szép ájtatosságon teljes számmal részt vehessenek. És mi történik?

Dr. *Bierbauer* Viktor városi tisztí főorvos a közegészségügy szempontjából, megtiltja hogy bárki is a szentélybe tartózkodjék. A mélyen megsértett intelligencia, a mélyen felháborodó nagy közönség nevében kijelentjük, hogy ilyen főorvosi beavatkozást a templomban nem engedhetünk meg, főleg pedig akkor, midőn a rendelet elfogadhatlan indokok kísérik. *Bierbauer* dr. a Ferenczrendiek templomát a párisi jótékony bazárral állítva párhuzamba, azért akarja kiüríttetni a templom szentélyét, hogy okulva a közelmúltban, tűzveszély alkalmával a közönség könnyebben meg menekülhessen. Ez az okoskodás azonban szerfelett humoros. Először is a Ferenczrendiek temploma nem párisi jótékony bazár, melynek falai deszkából voltak építve, tapétával és szövetekkel bevonva, hanem tágas magas középület, melyben a hívőkön kívül a képek és oltár terítők kivételével más éghető anyag nincsen. Tehát jelenjében tűz nem is keletkezhetnék. És ugyan mi okozhatná a tüzet? Az a néhány gyertya a magasan az oltár felett vagy a füstölő? A mult a legnyomozóbb példa rá, hogy ezen eszközök nem szoktak tüzet gyújtani soha. Tegyük fel, hogy azért mégis tűz ütne ki a templomban, a menekülő emberek egy perc alatt betöltének a szentélyt és minden elő intézkedés daczára megkezdődne a tolokodás. Vagy el lehetne képzelni, hogy a tűzveszély pillanatában az előre megszabott rendet megfogják tartani? De nem is érdemes erről több szót vesztegetni.

Bierbauer dr. második rendelete az, hogy a templomnak az iskola-utczára nyíló hátulsó kapuja az „egészség érdekében“ istentisztelet alatt nyitva tartandó. Aki ismeri a Ferenczrendiek templomából kivezető három ajtó fekvését, az el képzelheti, hogy a hátulsó nagy ajtó nyitva tartása alkalmával milyen veszélyes légvázatok keletkezhetnek a másik két ajtó bármelyikének megnyitásakor. A ki tehát nem akar rheumát vagy komoly hűdést szerezni, az nem mehetne el a templomba. Ennélfogva *Bierbauer* dr. rendeletei nemcsak alapnélküliek, illetve a közegészséget veszélyeztetők, hanem a hívőket keresztényi kötelemeik teljesítésében is meggátolják.

Ne féltse *Bierbauer* dr. azokat az embereket ott a templomban, ha „egészséget veszélyeztető“ dolgot akar keresni, talál azt másutt bőven. Ne fogdozzunk lepkét akkor, mikor nagy vadra vadászunk! Érthetetlen dolog, hogy dr. *Bierbauer* közegészséget veszélyeztető eseteket keres és nem veszi észre, lapunk felszólalása folytán sem, egy egész városrészt kétségbejuttató nyomorát, segítségét kérő szavát, nem inézkedik azon, hogy a törvények ellenére a város közepén álló, hatóságilag betöltött *Mann*-féle hizlalda már egyszer távozék a város területéről. Tudomása van az egész városnak arról, hogy a hizlaldában jelenleg körülbelül 400 darab

Ásót tartanak, holott csak 40—50 darabról van engedélyük. Mikor fog Bierbauer dr. az „egészség érdekében“ rendeleteket hozni a hízaladát illetőleg? Megvárja talán míg a legelső járványos betegség alkalmával halomra halnak a hízalada környékének lakói? Fájdalom, sokkal komolyabb és sürgősebb ez a kérdés, hogy sem a legesekeylebb halogatás is türethető volna. Elég volt már a sok huza-vona eljárásból, lássuk már egyszer az üdvös rendeleteket; az új tisztí főorvos jóindulatát örömmel üdvözljük, de ne a templomok megrendszabályozásával kezdje meg működését, van neki terrenuma másut, a hol ambícióját és munkakedvét kitöltheti.

Fenti értesülésünk után az igazság érdekében kötelességünknek tartottuk dr. Bierbauer Viktor városi tisztí főorvost ez ügy állásáról megkérdezni.

Tudósítunk felkereste ma dr. Bierbauer Viktor t. főorvost lakásán s elő adva a tényállást, tőle a következők értesülést nyerte. Tudósítunk azon kérdésre vajjon mennyiben igaz hogy ő a közönségnek a templom szentélyében való tartózkodását megtiltotta, dr. Bierbauer határozottan kijelentette, hogy az ő tiltakozása nem az oltár körül ülőket illette, hanem azokat a kik székekkel a kijárást eltorlaszolták. Ő nem akarta ezen intézkedését publikálni, hanem az egyik szerzetesnek privátim mondotta, hogy ne engedje meg a kijárásnak székekkel való elzárását, mert ellenkező esetben a rendőrséghez fog folyamodni. Azt azonban nem kifogásolta, nem kifogásolhatta, hogy egyesek a szentélyben helyet foglaljanak. Arról pedig, hogy a templom hátulso kapuját a közegészség érdekében kinyitatta volna, nincs tudomása.

Felhívás

a keresztény jellegű fogyasztási szövetkezetekhez.

A keresztény fogyasztási szövetkezetek száma szépen szaporodik. A jó mag jó földbe hullott s gyarapodása a legszebb reményekre jogosít.

A létre jött és létesülő fogyasztási szövetkezeteknek azonban feltétlenül szükségük van a gyámolításra.

Szükséges, hogy az **árubeszerzés megkönnyítéssel** s hogy a szövetkezetek a lehető legjutányosabb **első beszerzési forrásból merithessenek** s ekként versenyképesek legyenek. Ezenkívül szükséges, hogy a hazai keresztény fogyasztási szövetkezetek egymás gyámolítása végett **kötelebbe** lépjenek, mert az egyesülés az erő forrása.

Hogy azonban a szövetkezetek központi támogatása és egyesülése a legalkalmasabb módon megvalósíthatassék, mindenek előtt szükséges, hogy a **már megalakult keresztény-fogyasztási szövetkezeteket megismerhessük.**

Ez okból — azok nevében is, kik itt a központban, a keresztény fogyasztási szövetkezetek iránt a legmelegebben érdeklődnek s ezek gyarapodását előmozdítani késznek — tisztelettel felkérjük a szövetkezetek elnökeit illetve igazgatóságait, hogy a **vezetésük alatt álló fogyasztási szövetkezetekre vonatkozó utóbbi adatokat velünk az ügy érdekében közölni sziveskedjenek.**

1. A szövetkezet czéje (czíme.)
2. Székhelye, (Község, megye, utolsó posta.)
3. A szövetkezet megalakulásának ideje.
4. Az üzletrész (törzsrészjegy) névértéke.
5. Hány üzletrész van jegyezve?
6. Hány tagja van a szövetkezetnek?
7. Van-e áruraktára (boltja)?

8. Mely főbb árucikkek elárúsítására terjed ki a szövetkezet üzletköre?

9. Menynyi körülbelül az egy évnegyedi, vagy legalább egy havi áruforgalom?

10. A szövetkezet igazgatóságának és felügyelő bizottságának kik a tagjai? (Név, polgári állás.)

11. Van-e a szövetkezetnek mult évi mérlege? Ha van, kérjük annak beküldését.

12. Mely forrásokból (mely czégektől) szerzi be a szövetkezet az árúkat?

13. Meg van-e a beszerzési forrásokkal elégedve?

14. Léteznek-e a közel vidéken más keresztény jellegű fogyasztási szövetkezetek s melyek azok? Avagy vannak-e ilyenek alakulóban?

Mindezen kérdéseket kérjük **folyó évi június hó 1-ig az „Alkotmány“ napilap szerkesztőségébe (Budapest, Mária-utca 11. sz.) beküldeni.**

A kért értesítések beérkezése után a továbbiakról a velünk összeköttetésbe lépő fogyasztási szövetkezeteket időnként értesíteni fogjuk.

Budapest, 1897. évi május 15-én.

Miller József,
az „Alkotmány“
igazgatója.

Losonczy Szabó Endre,
az „Alkotmány“
közigazgatási rovat vezetője.

HIREK.

— Szőlő- és borgazdasági tanfolyam.

A váci szőlő- és borgazdasági tanfolyam tanulmányozására a földmívelési miniszter Székesfejervárról **Almássy Ferenc** oszt. tanítót küldte ki. A tanfolyam négy hétig tart.

— **Vizsgálati hangverseny.** F. hó 23-án d. u. 3 órakor **Sulman Ferenc** zenetanár a színházban zártkörű vizsgálati hangversenyt tart, melynek létesíten választott műsora a következő: 1. Langer G. Ländler; előadja: **Varga Zsigmond**. 2. Goldbeck R. „Lillie“ polka mazur; előadja: **Varga László**. 3. Chopin F. Mazurka g-mol; előadja: **László Béla**. 4. Field J. Nocturne es-dur; előadja: **Piller Irma**. k. a. 5. Schumann R. op. 68. no. 6, 8, 10; előadja: **László Elvira** k. a. 6. Löw. J. Scherzende Blümchen; előadja: **Göndör Ilonka** k. a. 7. Chopin F. Valze h-mol; előadja: **Piller Judith** k. a. 8. Mozart V. Sonata C-dur; előadja: **Nagy László**. 9. a) Haydn J. Adagio E-dur; előadja: **Öfner Rózsa** k. a. b) Mozart. Variáts-fuvolya nyitánya 4 kézre tanárával előadja: **Öfner Rózsa** k. a. 10. a) Mendelssohn F. Tavasz dal; előadja: **Havranek József**. b) Rossini. Szevillai borbély nyitánya 4 kézre tanárával előadja: **Havranek József**. 11. Leybach J. Faust ábránd; előadja: **Nagy Zsigmond**. 12. Ascher J. Lucia ábránd; előadja: **Kenessey Margit** k. a. 13. a) Chopin F. Adieu! An Wilhelm Kolberg, b) Stephany J. B. „Faribol“ etude humoristique; előadja: **Varga Rózsa** k. a.

— **A bodajki fürdő.** A bodajki fürdőt mint értesülünk e hó 26-án nyitják meg. Alig van ember, a ki ne ismerné ezt a bájos völgyben fekvő fürdőt, ennek dacára csak igen kevesen keresik fel innen Székesfejervárról. Pedig 20 fokos földes mérszertalmu vize rendkívüli gyógyhatásu, különösen görvély, kőszvény és női bajoknál. M. ga a regényes vidék, a kitünő levegő, a pompás ivóvíz és a gyönyörű sétányok eisórágu nyaraló teleppé teszik Bodajkot. Ha ehhez hozzátesszük, hogy a vasuton Székesfejervárról egy óra alatt odajutathatunk, méltán csodálhatjuk, hogy többen nem keresik fel nyáron át ezt a gyönyörű helyet, hogy nem menekülnek többen ebbe a kies völgybe, a mi portól telített tisztátalan levegőjü városunkból, a hol még jó ivóvizet sem élvezhetünk. Csodálkozunk, hogy a családok gyermekeik

egészsége érdekében nem mennek oda nyaralni, holott Bodajkon az élelem és lakás olyan halatlan olcsó. Nem csodálnánk, ha volna egyetlen valamire való kiránduló helye a városnak. De nemcsak kiránduló helye nincs, de még tisztességes, kellemes sétahelye sem, hacsak a sóstó nyáron át kopárrá szikkadt hozótait nem nézzük üdítő oázisnak. Ha a székesfejerváriak érdeklődése fokozódnék Bodajk iránt, úgy nem zárkozna el bizonynyal a déli vasut sem attól a szükségstől, hogy vasár- és ünnepnapokon Székesfejervár és Bodajk között naponta esetleg kétszer is közlekedő helyi járatokat rendezzen be. Annál pedig el sem lehet kellemesebb nyaralást képzelni, mint ha vasárnapokon a székesfejervári uritársaság Bodajk bájos völgyében találkozna. Lám, a kalmárlelkü fővárosiakban is több a poezis, mint bennünk, mert hiszen szép nyári napokon a főváros környékét egészen előzőnk a budapesti kirándulók. Visegrád, Nagy-Maros sokkal messzebb vannak a fővárostól, mint ide Bodajk, és mégis egészen ellepik a fővárosi kirándulók. Bizony, jó volna, ha szétszakitnánk a közönséget azt a pókhálóját, mely minden irányban lenyűgözi a kedélyeket. Ez a minden iránti közönyösség, ez a megszokott dolgokhoz való rideg ragaszkodás teszi olyan egyhangúvá ezt a várost. — Igazán kívánatos lenne, ha a bodajki kirándulások általánosossá lennének, annál is inkább, mert nekünk nincs zugligetünk, de még csak városligetünk sem.

— **Munkások nyugdíj-egylete.** A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylet **Székesfejervári** fiókjá folyó hó 9-én d. u. 5 órakor a saját helyiségében a budai-uti **Glacé**-féle vendéglőben **Pálincás Lure** elnöktele alatt tartotta második rendes havi választmányi ülését. A tagok eddigi létszáma 140. Az ülésen a választmány azt határozta, hogy ezentul minden vasárnap fog hivatalos órákat tartani a tagsági-díj befizetésének könnyebbé czéljából. Ezen humánus intézet, mely hivatva van a dologra képtelen munkások gyámolítására, az özevgyek és árvak nyomorának megszüntetésére, még 1893. évi január hó 27-én tartotta alakuló ülését Budapesten. Azóta már megalkultak a vidéken is a fiók-egyletek és örömmel tapasztaljuk, hogy a miénk az első hónapban ily szép számú tagot számlál. Ennek az oka jórésben az, hogy a tagokat illető kötelezettség elenyésző csekély, míg a nyújtandó segély mértékétől nagy. Megérdemli a derék testület, hogy a közönség érdeklődése hatványozottan fokozódjék irányában. A beiratási-díj 1 frt 50 kr., de tizes csoportokban csak 50 kr.

— **Razzia.** Rendőrségünk f. hó 16-án vasárnap éjjel razzia-tartott, a mely alkalommal összefogdosott kétes existenciák szigorú vizsgálat alá vétettek.

— **Baleset.** **Sallay József** raktármunkás f. hó 18-án reggel mint kisegítő váltóór a pályandvar nyugoti oldalán lévő egyik váltónál volt felállítva. Az 5 óra 20 perczkor kiinduló tartalék mozdony előtt midőn a váltót igazította megcsuszott s jobb lába a mozdony kerekei alá került, szerencséjére azonban csak lábujjai roncsolódtak össze. Segítségére elősiető emberek a kórházba szállították.

— **Kölesőnegylet koresmában.** A hét folyamán **Kálozról** jól indokolt panaszos felszólalást tettünk, mely hevesen kel ki egy avatlatlan kezek közű került jótékony intézet ellen. A **Sárkeresztúri kölesőnegylet**ről van szó, melynek Kálozról több mint 100 tagja van, kik ezelőtt betéteiket a kijelölt napokon személyesen szökták Sárkeresztúrra vinni, később azonban a tagok könnyebbé kedvéért az igazgatóság Kálozon egy magánházban szobát bérelt és az egyleti szolgál minden két héten vasárnap reggel átment a könyvekkel s a betéteket ott szedte a helyszínén. Ezért a tagok 50 krajczár díjat fizettek. Ez évben azonban a helyzet változott; ugyanis az igazgatóság a korábbi lakást

felmondta s az irodát áthelyezte a regále bérlő korcsmájába s azóta ott szedi az egyleti szolgáló dözsölő vendégek asztalánál, a korcsmáros segédkezése mellett a betéteket és egyszerűs mind a korcsmáros van megbizva a kölcsöntkérő felekkel a kötelezvényeket aláírni és a kölcsönt kiadni. Természetes, hogy van rá eset, midőn a felvett kölcsönből a fél mindjárt csinál is magának egy jó napot; vagy a betétfizetőnek, kik sokszor az egész korcsmát betöltik, mire a sor rájuk kerül bizony eluszik a pénzük és a visszajáró fillér, melyet más különben hazavinnének, a korcsmáros zsebébe vándorol. A korcsmázásnak, dorbielőzésnek rossz következményei ezuttal sem maradnak el. Lehetséges, hogy az igazgatóságunk mindezekről nincs tudomása, mi azonban szeretnők hinni, hogy ezek után a legsürgősebben fog intézkedni az iránt, hogy az egylet magánháza helyezzessék át, mert ő, ki az egyletnek ugyszólván kezdeményezője volt, nem tehetné a czélből, hogy a nép korcsmára költséskeserű fillereit, hanem igenis, hogy azt megtakarítsa!

— Nyilvános köszönet. Hermann Ede zenetanár a f. hó 9-én rendezett jótékonycélu hangverseny alkalmával befolyt tiszta jövedelemnek egyharmadrészét, azaz 27 frt 45 krt a helybeli kath. főgymnasium segélyegyesületének adományozta, a melyért a szegénysorsu tanulók nevében ez uton is hálás köszönetet mond az ifjusági segély-egylet.

— Felakasztotta magát. Rechnitzer Miksa helybeli előkelő kereskedő f. hó 16-án d. u. a takarékpénztár épületének megyeház-utcai rakatáiban d. u. 3 órákor felakasztotta magát. Egy fél órával előbb még otthon volt s a raktár kulcsait magáhozveve látszólag teljesen nyugodtan távozott. Feleségének este 7 órákor feltűnt hosszas távolléte, az inast utánakküldte a raktárba, a ki a helyiség ajtaját belülről bezárta találta, mely zörgetésére sem nyitott meg. Ez a szokatlan körülmény készítette arra, hogy segélyére szólítsa fel a járókölöket a kik aztán csakhamar feltörték az ajtót s borzadva látták egy kötélen függve Rechnitzer Miksa halálra vált alakját. E közben a rendőrség részéről is megjelent Reé István h. főkapitány, Polczér Péter alkapitány és dr. Bierbauer Viktor főorvos, kik szintén csak a már vagy 4 óra óta beállott halált konstátálhatták. Öngyilkosságának oka üzletében nemrég beállt pangás és a legközelebb beálló nagyobb fizetési kötelezettség; ennek hátterébe szegődött indító okul családjában történt torzalkodás. Az öngyilkosságra már rég óta titkon készült, mert különös előszeretettel kérdezősködött és kért egyes esetekben az öngyilkos-ág végrehajtásának körülményeiről felvilágosítást. 4 levelet hagyott hátra: Rechnitzer Sománának, apósának Welner Miksának; nejeinek és a rendőrségnek, mely utóbbiban kéri, hogy holttestét ne a lakására, hanem a kórházba vigyék s ha lehetséges ne boncolják fel. Tettének okául egyebet nem hoz fel, mint hogy neki „az életből már elég volt.“ Elete a New-York-nál 5000 forintra volt biztosítva, mely összeg az öngyilkosság esetére is kifizetendő lesz.

— Szétrobbantott őrgazda-tanya. Nagyon sokszor megtörtént, hogy a véletlen, vagy jelentéktelennek látszó dolog vezetett rá egyeseket fontos fölfedőzésekre. Hasonlóképp rendőrségünk is egy közönséges, mindennapi esemény nyomán indulva, terjedelmes tolvajbanda tanyájára bukkant. Dávid Mária hétfőn délelőtt Wébermann kirakatából inget lopott s felhasználva a jó alkalmat Benedek Ferencz temetésekör összegyűlt néptömeg közé osont. Ezt azonban veszére tette, mert a nagy szorongásban nem tudott gyorsan előrehatolni és az idejében értesített szemes rendőrök csakhamar nyakon csípték. Polczér Péter alkapitány vállatára fogta a tolvajt, a ki hosszas szabó-dás után bevallotta, hogy az inget csakugyan ő lopta s ezen az alapon a r. alkapitány által továbbra is vizsgálat alá vétetett, úgy hogy a vizsgálat eredményeként már több hónapokon át eszközölt lopás lett kiderítve s a lopott tárgyak értéke körülbelül 100 frtot tesz ki. Dávid Mária Széchényi-utcai lakásán a rendőrség kutatást tartott s a lopott tárgyak tekin-

télyes mennyisége jelenleg a kapitányi hivatalban őriztetik. A tolvajnő társai Székesfejérvár környékén levő helységekből laktak, de remélhetőleg nem fognak sokáig örülni szabadságuknak, mert a rendőrség igyekszik fogja a diszes kompániát mihamarabb egy földel alá terelni.

Irodalom és Művészet.

Vasárnapi Lapok. Ujabbban egy előreláthatólag nagy jövőjű, felkarolásra méltó szépirodalmi lap jelenik meg „Vasárnapi Lapok“ czímmel, melyet *Beniczky Bajza* Lenke, *Prím József* tanár és *Miskolczi Henrik* szerkesztenek. Egyike országunk legszebb és legértelmesebb hetilapjának, mely eredeti magyar ügy tartalmaiban mint képeiben. Egy próbaszám mindenkit meggyőzött erről. Előfizetési ára egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt. Tanító, jegyzők és lelkeskedő kedvezményes áron kapják, ha a kiadóhivatalhoz fordulnak *Budapest, IV. Ujvilág-utca 25. sz. a.*

Magyar Regénytár. „Könyves Kálmán“ könyvkiadóhivatalában megjelent Magyar Regénytárnak a 13. és 14. füzetek kerültek ki a hét folyamán a sajtó alól, melyek gróf *Tolsztoj Leó* „*Iljics Iván halála*“ című regényének befejezését és dr. *Váradai Antal* „*Hamis Istenek*“ című regényének kezdetét tartalmazzák.

Összevissza. Az „*Athenaeum Olvasótárbán*“ melyet már az egész országban mindenfelé olvasnak, most Kazár Emiltől jelent meg egyszerre két kötet apróság „*Összevissza*“ czim alatt. Ebben a két kötetben találjuk Kazár Emilnek legszebb tárcza-cikkeit, melyek a mily érdekesek, ép oly tanulságosak is. Kazár Emilnek kívül tényleg író sem fordít annyit gondot arra, hogy elbeszélései minden tekintetben korhűek legyenek és azokban a legcsekélyebb anakronizmus se forduljon elő. Persze előbb szereplőinek helyi viszonyaival és minden legapróbb körülményeivel kell tisztába jönnie és csakugyan meglátszik rajta, hogy Kazár Emil gondosan készül minden elbeszélése, minden mondjájára. Annyi bizonyos, hogy oly csodálat s emberismerettel és tárgyi ismerettel alig dolgozik író, mint Kazár Emil. Ebben az „*Összevissza*“-ban, mely csakugyan megfelel a nevének, az északi polustól a déli polusig, aztán keresztben, az egész világ minden tájékáról találkozzunk vonatkozásokkal, érdekes leírásokkal. A magyar embert kitelepíti Amerikába és visszahozza, mint dűsgazdag embert, majd elmondhatja vele gazdagsága eredetét, az amerikai élet legapróbb részleteinek ismertetésével. A szemképrázató változtatottságot, mely persze maga is gyönyörködhet, csak fokozza az a derült kedély, és a jóízű humor, mely Kazár Emil minden tollvonását kíséri. Még a borongósabb rajzaira is kisüt néha a humor melege és világossága. Egyes kötet ára 50 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Törvénytörés.

— Rafael elítélve. Az elmúlt év szeptember havában történt. A nyugodt hajnali levegő csöndje ráborult a nagy Velencei-tóra; a sűrű nádas sárguló levelei mozdulatlanul meredtek a magasba. A felkelő nap piros arczát nem takarta el felhő, a tó kéklő, csendes tükrén nem vert fodrot a szelelő, ha csak nem egy fickándozó halacska pajkos kedvében, vagy valamely bukdácsoló vadkaoca. A tómelék időjósainak fületéért, diszóniált kara nagy buzgóssággal köszönté a hajnalat. Egyszer csak, mintegy varázsütésre megszűnik a béka-hangverseny s a megrettent dalnokok nagy figyelme hallgatják a *Börgönd* pusztá felől hangzó szekérgörgést s egy kenyetlen kerék fel-fel jajduló panaszait. E legkevesebb sem ellenséges hangok azonban nem gátolják őket abban, hogy ijedségüket kipihelve újra kezdjék a félben maradt koncertet.

A Börgönd felől jövő országúton három szekér döcögött festőies rendben. Az elsőt két lopott ló huzta s új gazdájuk a cigányvajda ott ült kocsija elején a vajdával nyugodtan

pipázgatva, míg néhány poronty a ponyva alatt éktelen viaskodást vitt véghez egy talált krajezár felett. A másik két kocsiiban csend volt; úgy aludtak a ponyva alatt azok a vitézek, mint a mormotér. Pedig ugyancsak nagy nyugtalanságot okoztak mindenfelé, a merre portyázásukban ellátogattak.

Balinkán egy gazda ember ujonat-uj kocii ponyváját sajnálja, a melyet 10 frtért vett a fejtérvári vásáran; *Kutiban* egy jó gazdaasszony eltűnt vindely zsirja felett panaszkodik; *Csurgón* 41 darab baromfit keresnek nagy buzgalommal; *Istimen Eisele* János a lovait akarja be fogni a kocsiába — és nincs ló! Pedig testvérek között is megérték 500 forintot *Mülner* Józsefnek pedig megvoltak ugyan a lovai, de hiányzik a kocii. Hamarosan úgy segítettek magukon, hogy ez befogta lovait amannak kocsiában s most együtt keresik jószágait. Egyik házból 32 forint értékű lószerszám, a másikból 390 forint áru ruha tünt el. És ezt a sok holmit vitte magával a kisdéd karaván. *Mülner* József kocsiját *Eisele* lovai huzták s ebben ült a vajda, még mindig pipázgatva. — A gyerekek kifaradva a birközásban, szintén elszenderültek. *Jungvirth* István szerszáma egy sánta gebén díszlett, *Heitner* János ponyvája pedig az utolsó kocsi-ban szunnyadókat takarta, akik jóízűen álmód-ták vissza viselt kalandjaikat a nagy csomó ruhanémű felett. De nem sokáig álmódzhattak, mert utolérték őket a nyomozásukra küldött csendőrök: nosza ütötték-verték lovaikat a felriadt legények. elő szaladt a vajda kocsija utána a másik s nagy igyekezetben még nyikorogni is elefedtek a kerekre. Hemen az a sánta gebe az selegysem akart szaladni. Meg is állította ám csakhamar az egyik csendőr s míg a kocii elején kereste a tolvajokat, addig ezek a ponyva alól a kocii hátuljánál bujtak ki s uza vesd el magad! beszaladtak a nádasba.

A szekéren három nő maradt: *Rafael* Lulugy, *Lakatos* Julesa és *Teréz*. Míg egy ember a kociit őrizte, addig *Radács* Imre őrsvezető a szökevények után indult, kik közül csak *Petrovics* Józsefet sikerült elfognia, miután ennek egyik menekő társát *lebott*. Ezután a szép *Rafael* Lulugy és társai az udvarias csendőrök társaságában megindultak Fejtérvár felé, a kik utközben ugyancsak szórakoztatták *Rafael* életük kérdezősködéseikkel, itthon pedig hős szobácaikról gondoskodtak a számukra. Még azok a törvénytörési urak is érdeklődtek *Rafael* Lulugy és pajtásai iránt, mert felhívták őket a minap egy nagy terembe s ott elkerdeztettek sok mindenről, kitalálták, hogy *Petrovicsot* tulajdonképen *Lakatos* Istvánnak hívják és hogy elvitathatatlanul ügyes ember, midőn lopásról van szó. Egy haragos ur aztán sok minden rosszat mondott róluk, egy másik ur is mondott egy szép beszédet, ugyan sokat nem értettek belőle, de valószínűleg nagyon megdicsérelhette őket, mert nyomban megintválták *Rafael* és pajtásait néhány hónapra, *Lakatos* pedig 3 évre.

VEGYESEK.

□ *Alaska aranybányái.* Mikor az oroszok *Alaska* félszigetét eladták az amerikaiaknak, bizony nem sejtették, hogy ez a földterület minő kincseket rejt magában. Vas, réz valamint petroleum bőven található földjének mélyében, legfontosabb terméke az arany. A *Treadwell* Union aranybányája a legtermékenyebb, melynek telepei közel vannak a tengerparthoz, tavaly több mint 240.000 tonna érczet dolgozott föl és aranyneresége 768.000 dollárra rug. Az *Unga* szigeten lévő aranybánya naponként 1200 dollár aranyat termel. Mindezen gazdagság azonban elenyészően csekély ahhoz képest, mely a félsziget belsejében rejlik. A washingtoni „*Geological Survey*“ tudósai megállapították, hogy délkeletről északnyugatra az egész országban keresztül, hatalmas aranytartalmu kvarczerék húzódnak végig. Ezeket most bányásszák s gazdagságuk oly nagy, hogy az aranykeresők minden helyet elhagynak, mely nem jövedelmez legalább is tíz dollár naponként. Azok közül, a kik most nemrég tértek haza, akárhány van, a kinek nyereségrésze még a tízezer dollárt is megüti. Persze nagy fáradságba kerül itt is a vagyonszerzés.

Télen a hőmérő 40 fok Fahrenheitre esik, nyáron a szunyogok okoznak borzasztó kellemetlenségeket. A leggazdagabb aranytelep, melyet Alaszkában eddig találtak, a „Nevyemérföld-patak” mentén van. Az ut, mely oda vezet, rendkívül fáradságos. Most az aranybányák közelében egy új, de rohamosan fejlődő város keletkezett Circle City, a mi annyit jelent, hogy »Sark-kör-város».

□ **A légtör magasabb régióinak kutatása.** Az ember már szervezeténél fogva sem képes eltérni a magasabb légrétegek ritkaságát és hidegségét s már sok vakmerő léghajós szenvedett marthírhalált e miatt 8—9000 méter magasságban. Ujabb szabad léghajókat bocsátanak fel, melyek utazók helyett önműködő műszereket visznek magukkal s ezek hozzák le magukkal tudományos szempontból annyira érdekes feljegyzéseiket, a nélkül, hogy emberéletet kellene kockáztatni a légköri buvárlat érdekében. Az eszmét legelőször Hermitte és Besançon francia léghajósok valósították meg s utánuk Berlinben Berson és Assmann kísérleteztek. A kérdésre különben a kopenhágai akadémia már 1809-ben tüzött ki pályadíjat. Egy Párisban felszerezett léghajó nemrég 20.000 méternyi magasságot ért el, a hőmérséklet, mint az önműködő hőmérő mutatta, ebben a magasságban már csak — 70°-ot mutatott. A kísérletet meg fogják ismételni.

□ **A tavasz esküdt.** Chicagóban történt. Egy yankee agyonütött valakit s e miatt eskütszék elé került. A gyilkosságát halálal büntetik, a halálbüntetés azonban csakis az esküdték egyhangú szavazatával mondható ki. A védőnek sikerült ezer dolláron megvásárolni egy esküdtet, hogy a büntetett ne gyilkosának, hanem csak emberölésnek minősítse. Az esküdték kijelentett verdiké aztán ugy hangzott, hogy egyhangulag az emberölést mondták ki, a vádlottat pedig két esztendőre ítélte a bíróság. A védő megörült ennek az eredménynek s szívesen fizette ki emberének az ezer dollárt.

— Noked — szólt el, mikor a pénzt besöpörte, — mindent megteszek, ami tőlem telt, hanem a dolog bizony nagyon nehezen ment!

— Hogy-hogy?

— Hát ugy, hogy tizenegy esküdt a vádlott teljes felmentésére akart szavazni és csak úgy tudtam őket rávenni az emberölés kimondására, hogy 500 dollárt osztottam ki közöttük!

El lehet képzelni, hogy milyen arcot vágott az ügyvéd a tavasz esküdt dicsőkedésére!

□ **A rubinok hazája.** Egy német lap igen érdekes adatokat tartalmaz e szép vörös drágakőről és termelési helyéről. Azelőtt azt hitték, hogy a rubinbányák Peguban vannak, most azonban kiderült, hogy e legdrágább ék-kő lelhelye sokkal északabbra felső Burmánban van. Ennek az országnak a lakói évtizedeken át titokban tartották e bányák létezését, csak mióta az angolok vették birtokukba a volt burmai királyságot, — tudják pontosan a drágakövek lelhelyeit. — Ma már különben a rubinok annyira ritkák, hogy teljesen háramkaratos példányt alig találunk s az ilyen követ tisztelet jobban is fizetik, mint az egyenlő nagyságu gyémántot, melynek mennyiségben találnak a transvaali bányákban. Legnagyobb rubinok a világon egy 33 mg egy 38 karatos; mindkettő jelenleg Londonban van. Ezeknek az ára egyszerűen megbecsülhetetlen. A zafir a rubinnak két módosulata, már nagyobb darabokban is található, de értéke is jóval mögötte marad a rubin vagy gyémánt értékénél. Kilenczkaratos zafir nem is megy ritkaságszámba. Nemrég találtak két drágakövet, az egyik csiszolt állapotban is 70 és fél karat súlyu, míg a másik csiszolatlanul 1987 karatot nyom. Ezek talán a világ legsúlyosabb drágakövei.

□ **A négylevelű lőhere.** Vajjon akad-e még jámbor, babonás lélek, a ki hisz a négylevelű lőhere talizmán mivoltában a következő eset után is? Passauban a minap letartóztatott egy csavargót és mikor megmotaolták, ötvenhét négylevelű lőherét találtak nála. A jeles növény valóban nem sok szerencsét hozott neki, pedig hát, volt belőle szép számmal.

□ **Törpék kastélya.** Nagyon érdekes háztáj a »Dot lures» amerikai törpe white plains-i kastélya. Ebben a házban ugyan csupa törpe lakik. A ház ura egykor mint »Dot admirális» keltett felhírt a speciálisok világában. Ő maga 32 éves és harmadfél láb magas. A felesége egyike a világ legszebb liliputi hölgyeinek, 31 hüvelyk magas. A házikisasszony egy hét éves hölgy, jelenleg 20 hüvelyk magas és valószínű, hogy szüleinél ő se lesz nagyobb.

Közgazdaság.

Keresztény fogyasztási szövetkezetek országos köteleke.

Budapest, május 16.

Lapunk más helyén Miller József, az »Alkotmány» napilap igazgatója és Losonci Szabó Endre, ugyanezen lap közgazdasági rovatvezetője, többek nevében is felhívást intéznek a keresztény-fogyasztási szövetkezetekhez a végett, hogy velük, az e nemű szövetkezetek támogatásának előkészítése céljából lépjenek összeköttetésbe s a tájékoztató adatokat küldjék be.

Midőn a felhívást e helyütt is az érdekeltek kiváló figyelmébe ajánljuk, szükségesnek véljük egyszerűsre a felhívás *cékjának* megvilágítása végett egyet-mást elmondani.

Majdnem minden nap érkeznek lapunkhoz értesítések egy-egy újabb fogyasztási szövetkezet megalakulásáról, de ugyancsak majdnem minden nap érkeznek hozzáink levelek a végett is, hogy ideje volna már a keresztény fogyasztási szövetkezetek támogatása érdekében oly akciót kifejteni, a mely lehetővé tenné a szövetkezetekre nézve azt, hogy *arúikat a legjelentősebb árban szerezhessék be.* De szükségük van a fogyasztási szövetkezeteknek egyéb tekintetben is a támogatásra. A könyvelés az elszámolás, ellenőrzés tekintetében részletes utbaigatásokat igényelnek, majd ezen, majd azon akadékoskodó, szőrszálhasogató hatósággal gyűlik meg a bajuk, a vasuti árszállítás díj-szabás helyes alkalmazásának ellenőrzésére sem képesek, szesz italok kis mértékben elárúsítása, dohány-, lópor-, sóeladási engedélyek megszerzése tekintetében tájékozatlanul állanak, a dühöngésig ellenséges indulatu kereskedők az iparhatóságokhoz és kamarákhoz mindenféle feljelentéseket intéznek a szövetkezetek ellen, itt is gyakran volna szükség jó tanácsra védelemre.

Szakképzett, megbízható üzletvezetők nem állanak elégséges számban az egyre-másra alakuló fogyasztási szövetkezetek rendelkezésére, ilyeneket tehát összekeresni, a szövetkezeti üzletkezelésbe beoktatni kellene. Majd nem sokára meggyűlik a bajuk a szövetkezeteknek az *adóüggyel* is. El lehetünk rá készülvé, hogy a kereskedők minden követ megfoghatnak, hogy félelmes versenytársaik, a fogyasztási szövetkezetek magas III. osztályu kereset-adóval rovasanak meg. E tekintetben, valamint mindenféle illetékek kirovása tekintetében és szükség lesz arra, sőt van is már, hogy a keresztény szövetkezetek védelmére támaszkodhassanak, mely érdekeiket, ha szükséges, a pénzügyminiszterium előtt is képviseli.

Csak nagyjából soroltuk fel azon bajokat, akadályokat, melyekkel a fogyasztási szövetkezetek nagy része magára hagyottan támasz, segítség, tanács, közbenjárás nélkül nem lesz képes sokáig megküdeni. A legnagyobb buzgalom, a legteljesebb egyszerűsre is kimerül végre az akadályokkal való küzdelemben, a sötétben tapogatózásban és előrelátható, hogy a nagy lelkesedéssel megalakított keresztény fogyasztási szövetkezetek a küzdelemben belefáradva, a kereskedőtől elnyomatva, tevékenyebb vezérlő tagjaik által cserben hagyva, egymásután beszüntetik működésüket.

De ki, illetve kik képeznék a keresztény fogyasztási szövetkezetek közt az összekötő kapcsolatokat? kik járjanak el tömördek ügyesbajos dolgukban? kik közvetítsék az árubeszerzést és kik írjanak terjedelmes leveleket az egy és más dologban szükséges szakszerű tanácsok megadásá végett? Az »Alkotmány» vagy más keresztény jellegű lap szerkesztősége ezen állandó, fáradságos munkára nem vállalkozhatik; a néppárt központi irodája, valamint a néppárti képviselők a párt nagyfőntosságú politikai feladataival, a párt szervezésével, népgyűlések rendezésével és ezertéle más ügy elintézésével vannak elfoglalva, más pedig nincs, a ki a szövetkezetek segélyére sietne, mivel a merkantil-liberalis kormányzat hívei nemhogy barátai volnának, de sőt *ellenzénei* a fogyasztási,

különösen a *keresztény jellegű* fogyasztási szövetkezeteknek.

Az »Alkotmány» hasábjain tűztesen kidolgozott terv közzétette a *szövetkezetek központi aruárutárának felállításáról*, mely más tekintetben is közvetítő közege lenne a fogyasztási szövetkezeteknek. De ezt megcsinálni nem olyan könnyű; nemcsak azért, mivel *pénz* kell hozzá, de azért is, mivel *emberek* kellene hozzá, a kik kellő szakértelemmel és idővel rendelkeznek.

Nagyon szükséges volna az is, hogy a mint a hitel-szövetkezeteknek van, a fogyasztási szövetkezeteknek is *legyen oly szaklapjuk*, mely a szövetkezeteket az ügykezelés és üzletvitel tekintetében a szükséges utbaigatásokkal állandóan ellátja, az ajánlható beszerzési forrásokat megismerteti, szakkérdésekben tanácsot ad, az árvaltozásokat pontosan közli stb., de ily szaklap megindítása is csak akkor válik lehetségessé, ha a fogyasztási szövetkezetek országos központja, mely körül az összes keresztény jellegű fogyasztási szövetkezetek csoportosulnak, akcióba lép.

A legközelebből érdekelteknek, a *fogyasztási szövetkezeteknek* kell tehát a szövetkezeti ügy barátaival kezefogva valamit kezdeményezni s ez a »valami» nem lehet más, mint a *magyarországi keresztény fogyasztási szövetkezetek országos köteleke*.

Ezt kell mindenekelőtt létrehozni; a szövetkezeteknek maguknak, egymással társulva, egymással kezefogva, az erőket egyesítve kell odatörkedni, hogy a segély, a gyámolítás, a szaktanács, a közbenjárás rendelkezésükre álljon. Ha az *országos köteleke* megalakul, ha annak lesz a fővárosban *központja*, lesznek vidéki *organumai*, ez a szervezet majd tudni fogja, hogy megfelelő sorrendben minő intézményeket és minő intézkedéseket léptessen életbe úgy az árubeszerzés közvetítése, valamint egyéb irányu támogatás érdekében.

Ennek az *összekötő kapcsolatok* létesítését készíti elő a cikkünk elején említett *felhívás*.

Azért ismételtelen ajánljuk azt a keresztény fogyasztási szövetkezetek figyelmébe s felkérjük a szövetkezetek barátait is, hogy az eszmét minél szélesebb körben terjesztsem szíveskedjenek.

* **Sertészsvész.** Gyúró községhez tartozó Gyúró pusztán néhány nap óta tömegesen hullottak el a sertések, mire a kiküldött állatorvos hivatalos jelentésében sertészsvész konstátált.

NYILT-TÉR. *)

A helyben megjelenő »Székesfehérvár és Vidéke» május hó 15-én 56. szám alatt kelt »Hírek» rovatában »Korcsmáros bosznija» czim alatt kérelhetetlenül és kiméltetlenül neki rontott főnököm Balás Mihály szállodás urnak.

Eltekintve attól, mennyire éri magát a »Napi hírek» sötét árnyékában bolyongó uri ember jogosítva arra, hogy egy tisztességes polgárembernek minden ok nélkül ezen módon neki rontani és tájékoztatlanságában össze hadarni dolgokat, melyek a valóságának nem felelnek meg.

Nem pedig azért mert 1-ször Balás Mihály szállodás urnak felmerült számláját Méltóságos báró Fiáth Pál főispán ur a kiállított egyezség folytán hiány nélkül kitizette volt.

Máson azonban mikor én a bankett alkalmával jelen volt urak által rendelt és kiszolgáltattott italokról — mint *külön rendeltékről — számlámat benyújtottam azon választ kaptam, hogy mint az érendben nem megállapított dolgokat az egyes megrendelő araktól csasirozzam be.

Az ilyen beszédési procedúra nehézségeit ismerve, már előzetesen kikértem Méltóságos

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk

báró Fiáth Pál főispán ur engedélyét arra, hogy én más módot nem tudok, mint a helybeli lapokban leszek kénytelen a bankettnél jelen volt urakat az esetleg az étrenden kívül rendelt dolgok kiegyenlítésére felszólítani. — Nem felelek meg továbbá: 2-szor az idézett czikk sorai az igazságnak, mert főnököm Balás Mihály szálló.ás ur nem is tudott arról, hogy mi módon akarom és iparkodom én beszédni az általam kiszolgáltattott italok árát; — tehát nem bujt és nem is szokott főpinczérei háta mögé bujni, elvégi ő saját dolgát maga.

A mi pedig a fővárosi lapokba beküldött „Nyilttéri“ nyilatkozatomat illeti, az sem felel meg a valóságnak, mert én csak a helyben megjelenő három heti lapba kértem kérelmem felvételét — mely kérelmben tudtommal nem fordult elő illetlen kijelentés — én csak az általam kiszolgáltattott italok fizetését kértem. Ezen kérésemet eddig csak a „Fejérmegyei Napló“ teljesítette, a másik két helybeli újság pedig általam nem ismert okból kérésem felvetette.

A „Függetlenség“ és „Alkotmány“ Budapesti napilapok minden felszólítás nélkül hozták saját kommentárjukkal kérelmem. A „Budapesti Hírlap“ folyó 16-án 136. sz. a. kelt hozta ugyan én s nem Balás ur megkeresésére a már többször említett kérelmem, mely lap egy nappal később jelent meg mint a „Székesfehérvár és Vidéke.“ Nagy tájékozatlanságára vall még a czikk író urnak az is, hogy azt sem tudja mitéle viszonyban van egy főpinczér főnökével szemben, hanem csak a saját eszejárása után elmélkedik felette; — jó lesz ezt tájékozásul megmagyarázni:

A főnök főpinczérjét bizonyos ovadék ellenében fogadja fel, kinek megfelelő pincze készletet bocsát rendelkezésre, minden hónapban számadás kötelezettség terhe mellett a hó eltelével, azután az elfogyasztott italok árát a főpinczér tartozik kifizetni tekintet nélkül arra, hogy ő becasirozta-e az elfogyasztott italok árát, vagy sem.

Ily körülmények folytán tehát Balás Mihály szállódás ur ép anynyira nem tudott és nem is tudhatott az én hírlapokban közzétett „kérelmemről“ mint hogy a czikkíró ur sem tudott.

Végül megjegyzem még, hogy én mint üzletember, nem érek rá hírlapokban feleselni, hanem ismételve kérem az én jogos és igazságos követeléseim kiegyenlítését, amint is már számosan a bankettnél jelen volt urak belátták méltányos kérésem és az általuk külön rendelt italok árát nekem meg is küldötték.

Székesfehérvár, 1897. május hó 16-án.

Tisztelettel
Bauer Dénes.

Köszönő nyilatkozat.

Alulírott Nógrád-Varsány községbeli lakó-sok az „Országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezetnél“ vagyunk biztosítva. A községünkben folyó évi március hó 29-én történt óriási tűzvész községünk legnagyobb részével együtt a mi épületeinket s ingóságainkat is elhamvasztotta.

Hálás szívvvel mondunk köszönetet az „Országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet“nek azon szives eljárásáért, hogy a károk felvételére haladéktalanul kiküldte kárbecslőt, a károkat a legnagyobb méltányossággal felvételte, sőt — tekintettel a valóban gyors segélyre — az összes károkat minden ille-

tétkelen levonás nélkül *rágon a helyszínen kifizette.* Ezen köszönet elvánításra már azon oknál fogva is indíthatva érezzük magunkat mivel ezen előzékeny és pontos eljárás egy újabb bizonyítéka annak, miszerint azon állítás — mivel minket is ijesztgettek, — hogy t. i. az „Országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet“ a kárait nem tisztességesen rendezi vagy talán nem fizeti, alávaló rágalom és hazugság.

Kelt Nógrád-Varsányban, 1897. április 9.

Bárany Anselmus s. k.	Szita Antal s. k.
Laczkó Ferenc s. k.	Fabian Miklós s. k.
Sámuel Verona s. k.	Pálman Ferenc s. k.
Márkus János s. k.	Szép János s. k.
Jászik István s. k.	Szép István s. k.
Ily Szita István s. k.	Szép Karoly s. k.
Perce Imre s. k.	Bárany János (Tótpál) s. k.
Bárany Istv. pardiezkó s. k.	Fabian József s. k.
Janiké s. k.	Bárany Ferenc s. k.
Bozsó Rózi fer. Král And-rású s. k.	Bárany Vera öz. s. k.
Bárany Borbála s. k.	Király János s. k.
Bárany Imr s. k.	Özv. Szé. Antalné s. k.
Rigó György s. k.	Özv. Klein Julianna s. k.
Bozsó Ersi s. k.	Trh József s. k.
Szép Antal idősb. s. k.	Palmán István s. k.
Bárany István s. k.	Bárany István s. k.
	Bozsó István idősb. s. k.

Apró hirdetések.

GAZDATISZT

keresztény, 48 éves, ki 25 évi működése alatt szerzett nagy gyakorlottságával úgy a belső, mint a külső teendőket mintaszertien végzi, azonnali belépésre vagy július elsejére ajánlkozik. Czime a kiadóban.

KIADÓ

2 csinosan butorozott világos nagy szoba. Mindkettőben két-két ágy van. A bérbeadás igen mérsékelt ártért történik. Tudakozódhatni a kiadóhivatalban.

FELOLVASÓNÓ

és társalkodónőnek ajánlkozik fiatal művelt úri leány. Czime a kiadóhivatalban.

VIG KEDÉLYŰ

előkelő családból való leány ajánlkozik előkelő urhölgy mellé a fűrdőidényre szórakoztató társul, esetleg utazásához utitársul. Értésítést ad a kiadóhivatal.

HÁZVEZETŐNŐI

állást keres egy a háztartás minden ágában járatos fiatal hölgy. Legszívesebben papi házhoz menne, vagy mint anya-helyettes,

árva gyermekek mellé. Ajánlatok „Csendes Otthon“ czim alatt a kiadóhivatalba küldendők.

ELADÓ BILIÁRD.

Eladó egy forgatható biliárd asztal, teljes felszereléssel. Czime a kiadóhivatalban.

BUTOROZOTT SZOBA

kiadó magános urnak takarításai együtt. Czime a kiadóhivatalban.

KITÖMÖTT ÁLLATOK

igen jutányos áron kaphatók. Czime a kiadóhivatalban.

GAZDAASSZONYNAK

ajánlkozik tisztességes, sorstól üldözött, intelligens, fiatal özvegy, csakis papi házhoz, hol lelkiyagorlatokban részesülhet: jó gazdasszonyi bizonyítványnyal bir, jó főző. „Bezártas nő“ czime a kiadóhivatalba.

FIATAL ÁRVA

leány. igen jó családból való, mint házikisasszony keres alkalmazást úri családnál, esetleg magános öreg urhoz is elmegy. Ajánlatokat „Árva leány“ czimen továbbit a kiadóhivatal. a hol egyuttal a czim is megtudható.

1995./tk. 97. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székesfehérvári kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Schwartz Soma jelzálogos hitelező végrehajtatónak nehaj Réh Lipót csődügyében Schmidt Adolf és neje Schön Julianna késedelmes vevők ellen a vételári hátrálék tökéletesítés és járuléka iránti végrehajtatási ügyben a sz.-fehérvári kir. Trvszék a sárbogárdi kir. járásbírósg területén lévő Vajtán fekvő, a vajtai 88. sz. betétben A. l. 1. 2. sor-sz. a. és 207. 208. hrsz. a. foglalt ingatlanból Réh Lipótot illető felelő részre az árverést 402 forintban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1897. évi június hó 5-ik napján d. e. 9 órakor Vajta községében a megállapított megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan rész becsárának 10% -át vagyis készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri ren-

Csak csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

kaphatók!

Legújabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhák

minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó

cikkek, valamint

ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dus választékban.

— Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegekben. —

LŐWY ADOLF + + + + +

+ + + + + SZ.-FEHÉRVÁR.

(Felmayer mellett.)

delet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bántapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Székes-Fehérvárott, 1897. évi február 26-ik napján.

A kir. Tszék mint tkvi hatóság.

Kováts,
kir. tszéki bíró.

Jó ajánlatokkal rendelkező Ügynökök

alkalmazást nyezhetnek magas jutalék mellett a legnagyobb osztrák faredő-gyárnál, hol e szakmába vágó munkák készíttetnek.

Goldschmied és Schwab
Prága-Bubna.

ARANY ÉREM.

A budapesti orsz. kiállítás.

— 1885. —

ARANY ÉREM.

Császári és királyi udvari szállító, a koronás aranyéremkereszt tulajdonosa
AZ „ARANY SISAKHOZ.”

ROSENTHAL H. KATONAI EGYENRUHA, HADIFELSZERELÉSI GYÁRA

A m. kir. I., IV., V. honvéd-kerületek tisztí egyenruházatainak, a Ferencz József nevelőintézet, a fő- és székváros m. kir. államrendőrsége és a Bács-Bodrog vármegyei rendőrség szükségleteinek szerződéses szállítója.

FŐ-ÜZLET:

V. Gizella-tér 1. sz.
(Hans-órák pártán.)

BUDAPESTEN Gyár: VI. Bulyovszky-u. 39.

FIÓKÜZLETEK:

SZÉKESFEJÉRVÁR,
Kossuth-utca 18.

LEMBERG,
Kopernikus-utca 9. szám.

POZSONY,
Hid-utca 4.

Minden fegyvernembeli tényleges és tartalékos tiszték, hadapródok és egyévi önkéntesek, teljes felszereléseik, a m. kir. csendőrség, rendőrség, tűzoltók, stb. egyletek egyenruhái a legjutányosabb árak mellett készíttetnek.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

RODE IMRE

URI ÉS NŐI DIVAT ÜZLETE

Sz.-Fejérvárott, Nádor-utca 12.

A mélyen tisztelt vevő közönség becses figyelmét bátorkodom felhívni, tavaszi és nyári árukra, melyek új üzletemben nagy választékban, legjobb minőségben olcsó árakon szerezhettek nállam be; u. m. divatos férfi és fiu kemény és puha

KALAPOK.

Női, férfi és fiu szalma kalapok.

Férfi Chiffon ing

sima, szegélyezett, himzett gallérok fehér és színes, divatos formákban, férfi hálóingek, a legjobb gyártmányu lábravalók szatén és köpper

REKLAM NYAKKENDŐK

a legdivatosabb formában és színekben drb. 20—25 kr.

BŐR KESZTYŰK

elismert legjobb gyártmányu női- és férfi, minden létező színekben 1.20.

Nagy választék szövött árukban

u. m. férfi, női és gyermek harisnyák, női, férfi ezérna, és selyem kesztyűk. Női, és férfi nap- és esőernyők, kész fiu, és lányka ruhák, női bluzok, kötények mosó, és liszter, válfűzők (mider), csipkék szalag és Schweiczi himzése, kötő és horgoló pamutok gyoles vásznak siffon, és minden e szakmába vágó rövidáru cikkek.

A SZÉKESFEHÉRVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR

sajat hivatalos helyiségeiben

EGY TELJESEN TŰZ- ÉS BETÖRÉS-MENTES

PÁNCZÉL-SZOBÁT

rendezett be.

Ezen helyiség padlója, boltozott mennyezete és minden négy oldalfala erős pánczél sínekből készült sűrű hálózattal van bevonva, melyre ismét keményített nehéz aczél pánczél-lemezek vannak erősítve; az egész helyiség tehát minden oldalról aczélpánczélal van körülvéve, úgy hogy abban betörni emberi előrelátás szerint egyáltalában nem lehet.

Ezen pánczél-szobában értékpapírok, okmányok és értéktárgyak megőrzésére alkalmas, vert vasból készült, külön-külön elzárható.

72 PÉNZTÁRI REKESZ (SAFE)

is van elhelyezve, melyeket a t. cz. közönségnek rendelkezésére bocsájtjuk csekély évi 10 és 15 frt díjért.

Ilyen rekesz bérlése teljesen pótolja egy biztonság tekintetében a rekesz tűz- és betörés elleni biztosságáról fel nem érő költséges szekrény beszerzését és elhelyezését.

Midőn ezen új berendezést a t. cz. közönségnek becses tudomására hozzuk, egynttal annak megtekintésére tisztelettel meghívjuk.

Az igazgatóság.